

Osijek, 2013.

Služba za javno zdravstvo
Institute of Public Health Osijek-Baranja County
Department of Public Health

31 000 Osijek, F. Krežme 1, Croatia, tel 00385 31 225 700, fax 00385 31 206 870, e-mail: zzjz-os@os.htnet.hr

**ZDRAVSTVENO STANJE I SKRB ZA OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI U
OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI U 2013. GODINI**

Osijek, 2014.

Nakladnik:

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

31000 Osijek, F. Krežme 1, telefon 225 700, telefax 206 870

Za nakladnika:

Zlatko Pandžić, dipl.oecc.
ravnatelj

Urednici:

Tibor Santo dr. med.
specijalist javnog zdravstva

doc.dr.sc. Senka Samardžić, dr.med.
specijalist javnog zdravstva

Suradnici:

Nikola Kraljik, dr. med.
specijalist javnog zdravstva

Milojko Kukec

Dubravka Šipoš

URL: www.zzjzosijek.hr

Naklada:

100 primjeraka

ISBN:

978-953-7931-05-6

KAZALO

1. Starenje stanovništva u svijetu	4
2. Demografske značajke pučanstva Osječko-baranjske županije	5
3. Mortalitet osoba starije životne dobi u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini	9
4. Osobe starije životne dobi u ordinacijama opće/obiteljske medicine u 2013. godini	14
5. Osobe starije životne dobi u specijalističko konzilijarnoj djelatnosti u 2013. godini	18
6. Bolnička zdravstvena zaštita i bolnički pobol osoba starije životne dobi	26
7. Osobe starije životne dobi na bolničkoj rehabilitaciji 2013. godine	30
8. Maligne bolesti u starijoj životnoj dobi	34
9. Duševni poremećaji u starijoj životnoj dobi	40
10. Izvršena samoubojstva u starijoj životnoj dobi	44
11. Cijepljenje osoba starije životne dobi	46
12. Osobe starije životne dobi s invaliditetom	48

STARENJE STANOVNIŠTVA U SVIJETU

Starenje je globalni fenomen. U svijetu je stanovništvo iznad 60 godina dobna skupina s najbržim rastom. Procjenjuje se da će do 2050. godine oko 80% starijih osoba živjeti u zemljama u razvoju. Starenje stanovništva se odvija paralelno s urbanizacijom: 2007. godine je više od polovice svjetskog stanovništva živjelo u gradovima, a procjenjuje se da će do 2030. taj udio biti veći od 60%. Starenje stanovništva je uspjeh modernog društva. Ono je odraz poboljšanja globalnog zdravlja, ali i postavlja posebne izazove u 21. stoljeću za zemlje u razvoju i za razvijene zemlje. Očekivana životna dob u zemljama poput Japana i Francuske je u 2005. godini bila veća od 80 godina. Očekivani životni vijek raste i u zemljama u razvoju: danas rođeno dijete u Čileu, Kostarici, Jamajci, Libanonu, Šri Lanki i Tajlandu može očekivati da će živjeti više od 70 godina. Očekivano trajanje života pri rođenju je, prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2013. godini, u Hrvatskoj bilo za oba spola 77,2 godine, samo za žene 80,2 godine, a za muškarce 74,2 godine.

Još uvijek postoje velike zdravstvene nejednakosti što je vidljivo iz razlika u očekivanom trajanju života pri rođenju. Na primjer, dok Japan ima najdulji očekivani životni vijek u svijetu sa 84 godine, u nekoliko zemalja Afrike je taj vijek 40 godina manji. Postoje značajne zdravstvene nejednakosti i unutar zemalja. Na primjer, u Sjedinjenim Američkim Državama osobe viših socioekonomskih grupa mogu očekivati da će živjeti do 20 godina duže od osoba nižih socioekonomskih grupa.

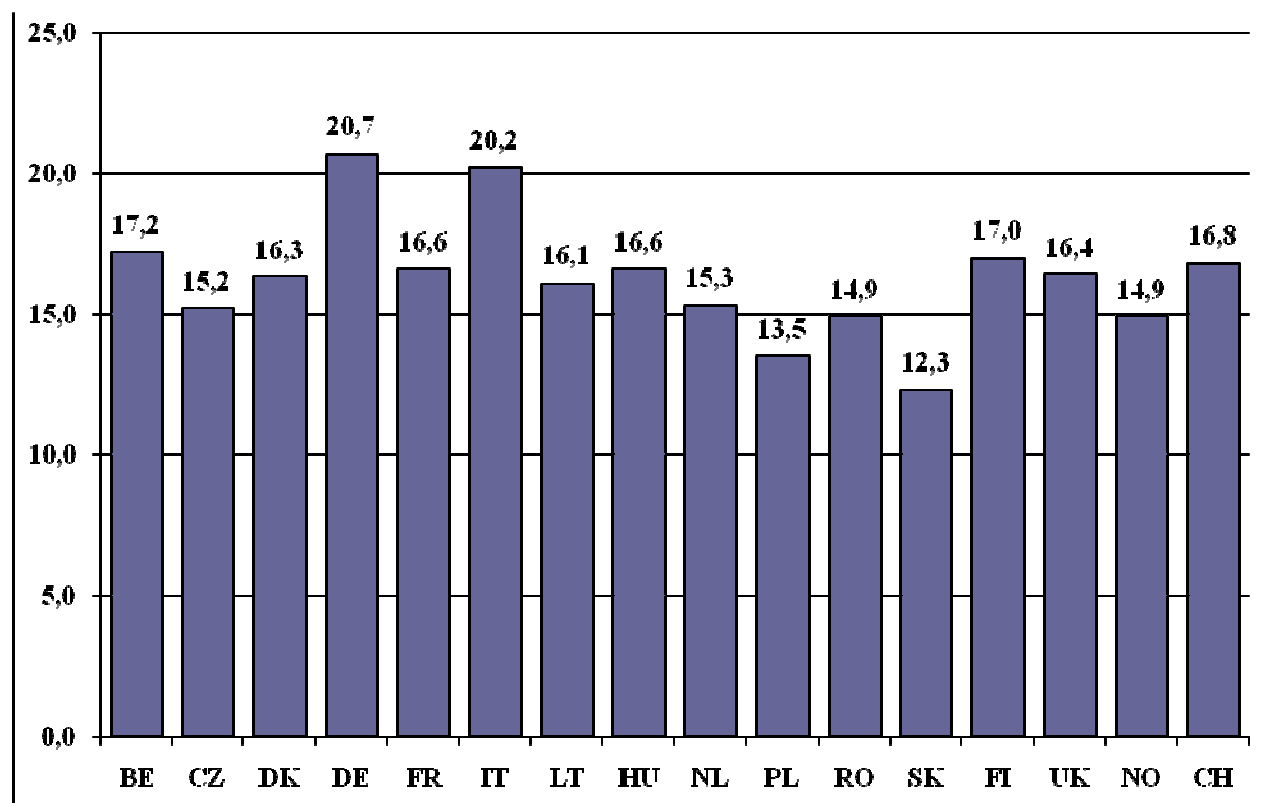
Do 2050. godine se očekuje gotovo 80% svih smrtnih slučajeva u osoba starijih od 60 godina. Izdatci za zdravstvo povećavaju se s dobi i koncentrirani su u posljednjoj godini života. Zdravo starenje može dovesti do velikih ušteda u zdravstvu. Zdrave osobe starije životne dobi predstavljaju resurs za svoje obitelji i zajednicu. Uvijek je korisno promicati zdravlje kako bi se promijenilo rizično ponašanje: na primjer, rizik od prerane smrti se smanjuje za 50% ako netko prestane pušiti između 60-te i 75-te godine života. Za starije osobe je razina primarne zdravstvene zaštite ključna za promicanje zdravlja, sprečavanje i kontrolu kroničnih bolesti. Zbog toga je veoma važna edukacija zdravstvenih profesionalaca, jer će oni sve više vremena trošiti za brigu o ovom dijelu populacije. Preporuka Svjetske zdravstvene organizacije je da svi pružatelji zdravstvenih usluga trebaju biti educirani o specifičnostima skrbi za stare, bez obzira na njihova specijalnost.

Korišten izvor: <http://www.who.int/features/factfiles/ageing/en/index.html>

DEMOGRAFSKE ZNAČAJKE PUČANSTVA OSJEČKO - BARANJSKE ŽUPANIJE

U Hrvatskoj, kao i u razvijenim zemljama Europe, odvija se proces promjene dobne strukture stanovništva. Udio stanovništva starijeg od 65 godina je povećao se iznad 10% 1971. godine, i od tada se dalje povećava. Prema klasifikaciji Ujedinjenih Naroda zemlje s udjelom stanovništva starijeg od 65 godina većim od 10% se ubrajaju u zemlje sa vrlo starim pučanstvom. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Hrvatskoj je bilo 17,7%, a u Osječko-baranjskoj županiji 16,9% osoba starijih od 65 godina. Na Slici 1. prikazani su udjeli stanovništva starijeg od 65 godina u Hrvatskoj i zemljama Europe.

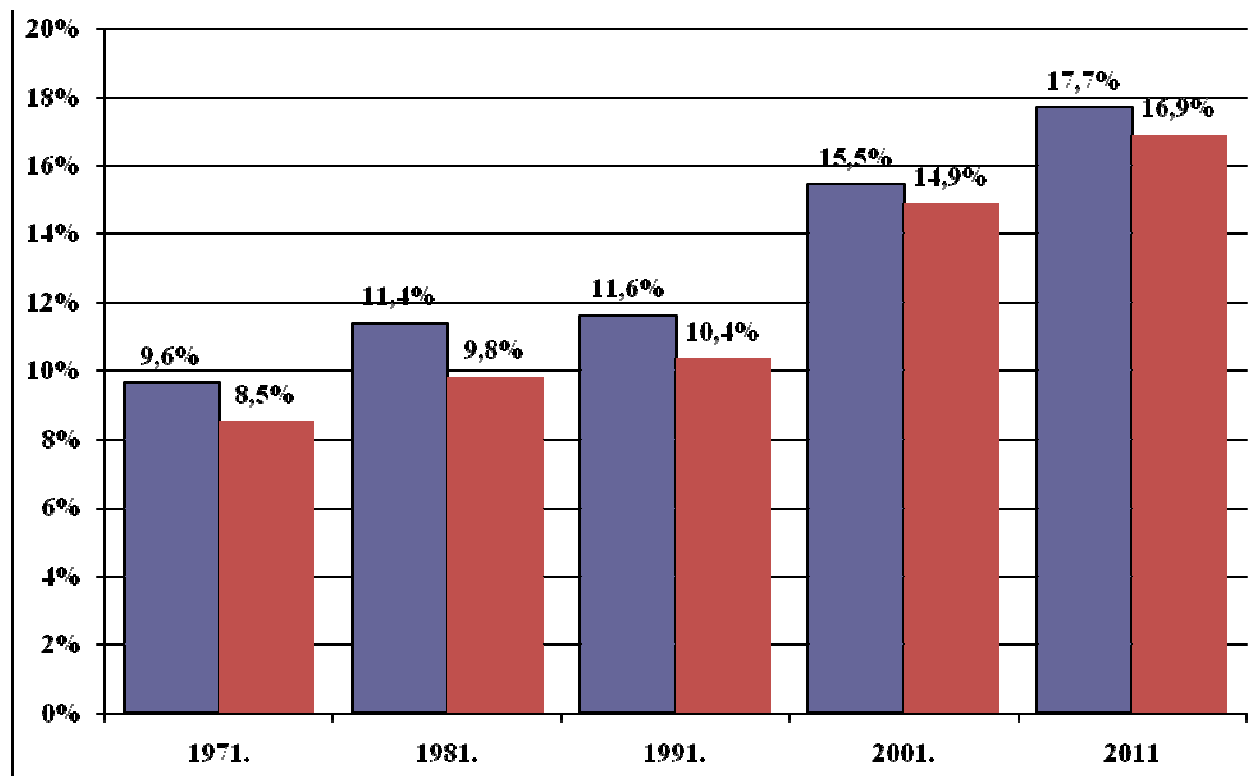
Slika 1. Udio stanovništva starijeg od 65 godina u Hrvatskoj i nekim Europskim zemljama 2010. godine

izvor: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Population_projections

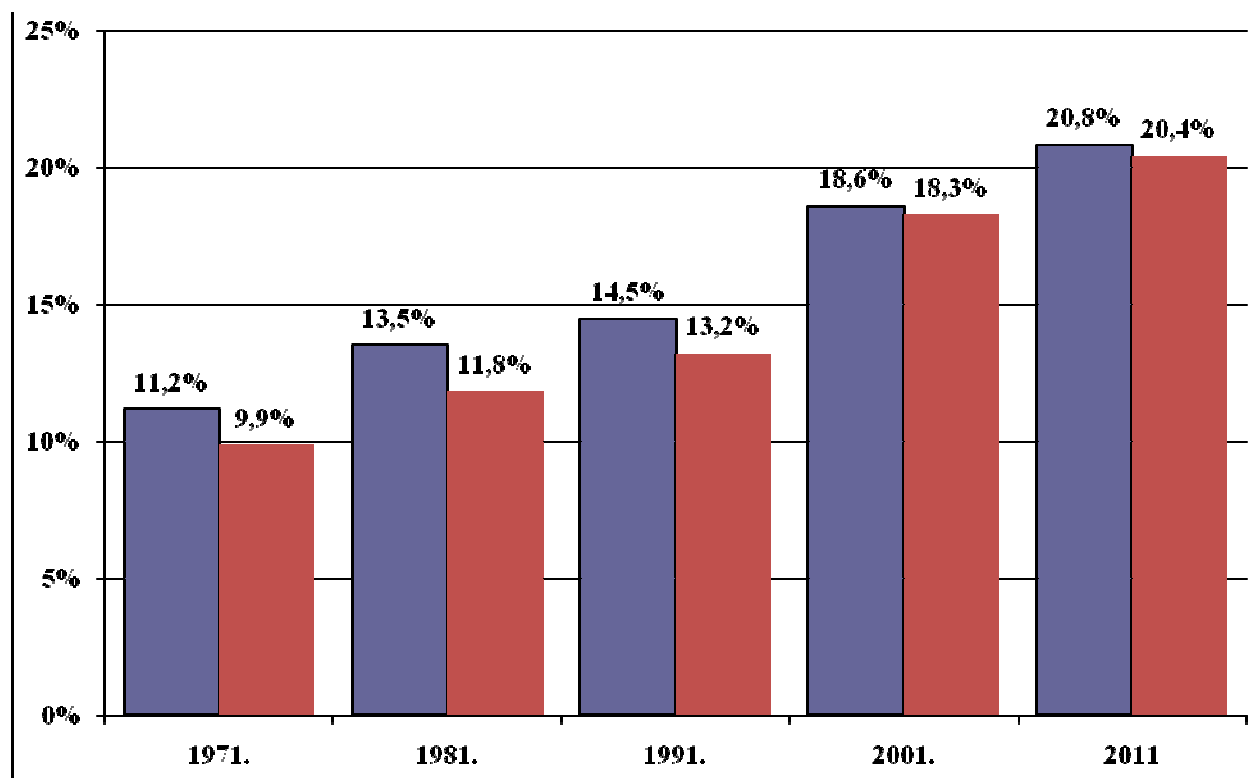
Od 1971. godine udio starijih je u stalnom porastu, kako u Hrvatskoj, tako i u našoj županiji (Slika 2). Žene su brojnije u starijoj dobi (Slika 3), i prema popisu iz 2011. bilo ih je 32.308 u Osječko-baranjskoj županiji, odnosno 7,3% više od muškaraca (N=19.226) (Slika 4). Prema posljednjem popisu u dobi od 65 do 69 godina bilo je 8.195 žena i 6.140 muškaraca u Osječko-baranjskoj županiji. U dobi od 70 do 74 godine bilo je 8.834 žena i 5.869 muškaraca, a u starijih od 75 godina bilo je 15.279 žena i 7.217 muškaraca.

Slika 2. Udio stanovništva starijeg od 65 godina u Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji prema popisnim godinama

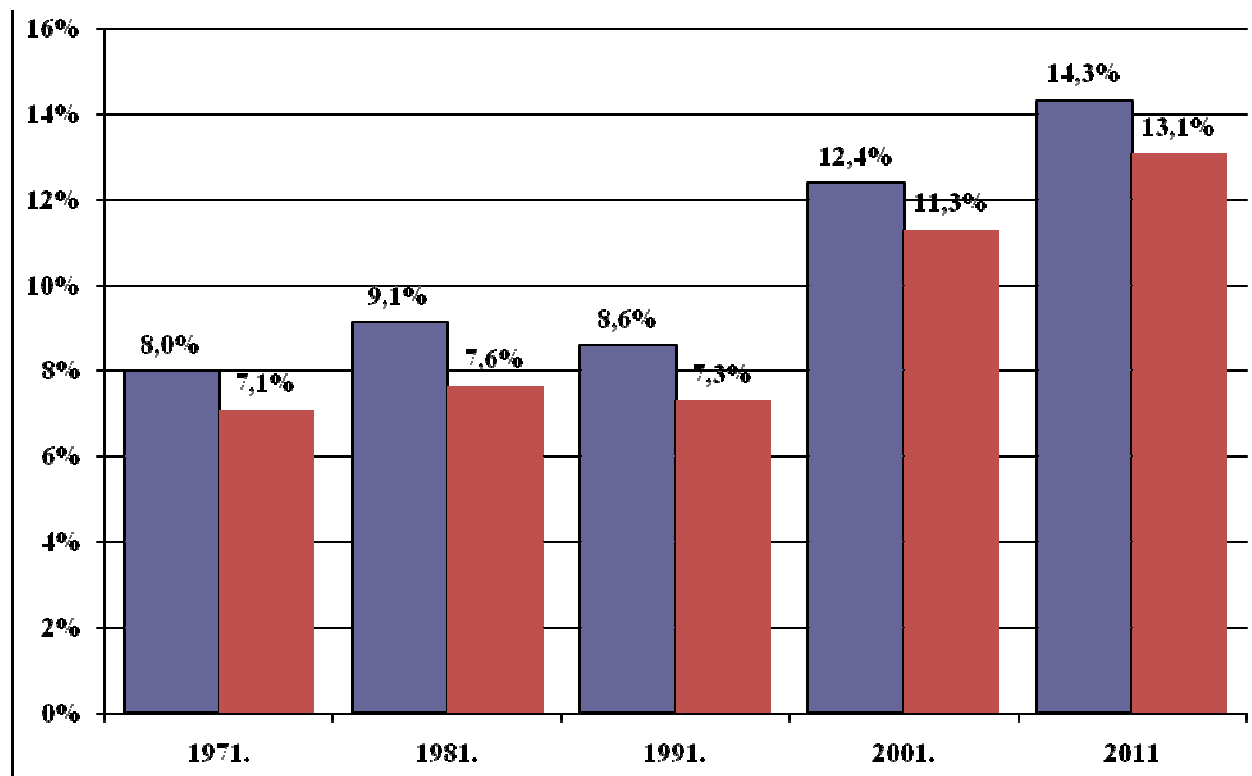
Izvor: Popis stanovništva 1971, 1981, 1991, 2001 i 2011.

Slika 3. Udio žena starijih od 65 godina u Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji prema popisnim godinama

Izvor: Popis stanovništva 1971, 1981, 1991, 2001 i 2011.

Slika 4. Udio muškaraca starijih od 65 godina u Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji prema popisnim godinama

Izvor: Popis stanovništva 1971, 1981, 1991, 2001 i 2011.

Prema podacima popisa 2011. godine u Osječko-baranjskoj županiji je bilo 305.032 stanovnika što je u odnosu na 2001. godinu 25.474 stanovnika manje (7,7%). Ukupan broj stanovnika je manji i u Hrvatskoj; 2001. godine je bilo 4.437.460 a 2011. godine 4.284.889 stanovnika (152.571 ili 3,4% manje).

MORTALITET OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI U OSJEČKO - BARANJSKOJ ŽUPANIJI U 2013. GODINI

Dobna struktura ukupnog mortaliteta u Osječko-baranjskoj županiji pokazuje da najviši udjel od 80,0% imaju stariji od 65 godina (3.042 od ukupno umrlih 3.803) (*Tablica 1, Slika 5*). Pripadnici oba spola umiru češće u dobi iznad 65 godina (*Slike 6 i 7*). Od svih umrlih muškaraca 72,6% (N=1.396) je starije od 65 godina, a od svih umrlih žena 87,5% (N=1.646) je starije od 65 godina.

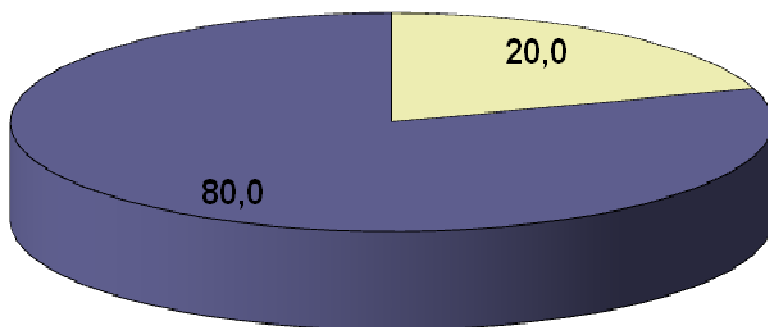
Tablica 1. Osobe umrle u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini prema dobi

	<65		>65		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
muškarci	526	27,4	1.396	72,6	1.922	100
žene	235	12,5	1.646	87,5	1.881	100
ukupno	761	20,0	3.042	80,0	3.803	100

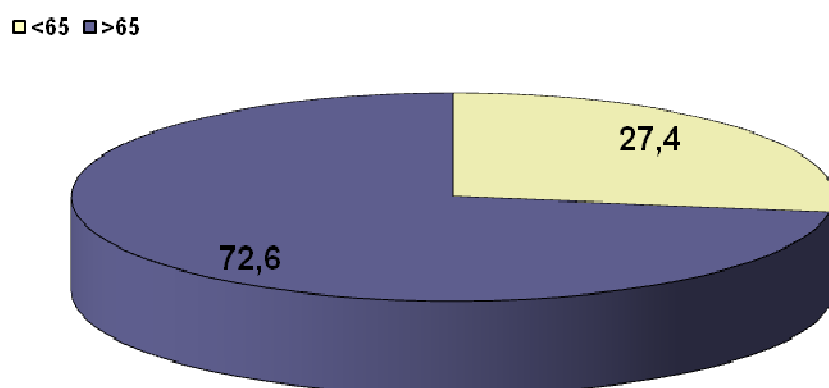
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku DEM-2/2013. godina

Slika 5. Udio umrlih starijih od 65 godina u svim smrtima u Osječko-baranjskoj županiji 2013.

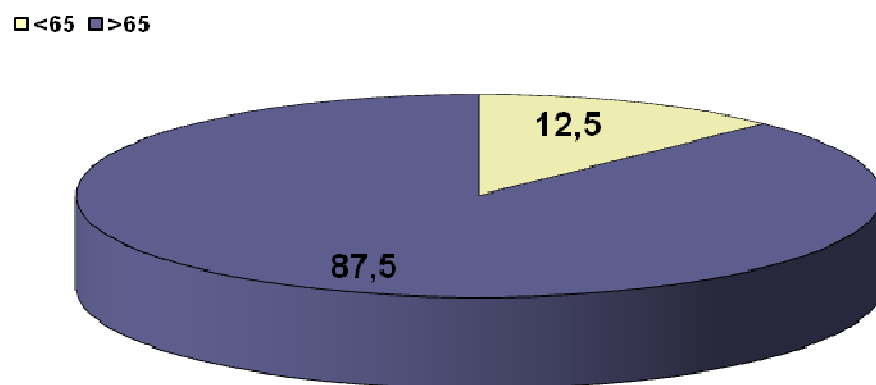
□ <65   ■ >65

Slika 6. Udio starijih od 65 godina - muškarci u Osječko-baranjskoj županiji 2013. godine

Slika 7. Udio starijih od 65 godina – žene u Osječko-baranjskoj županiji 2013. godine

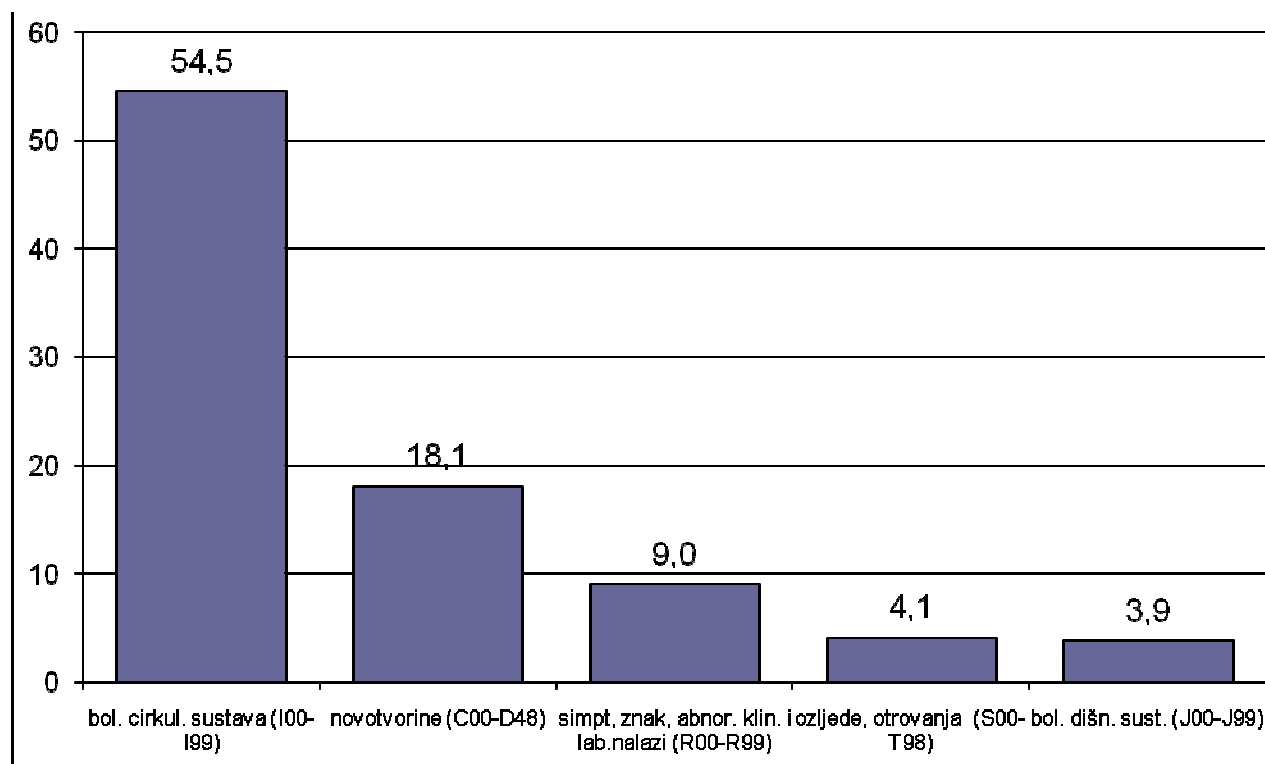
Analiza uzroka smrti osoba starijih od 65 godina za Osječko-baranjsku županiju u 2013. godini pokazuje da cirkulacijske bolesti imaju najvišu stopu od 322/10.000 stanovnika starijih od 65 godina, a slijede novotvorine sa stopom 107/10.000 stanovnika starijih od 65 godina (*Tablica 2*). Slijedili su simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo (53/10.000), ozljede, trovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (24/10.000 stanovnika starijih od 65 godina), dok se na petom mjestu nalaze bolesti dišnog sustava (23/10.000 stanovnika starijih od 65 godina). Tako da prvih pet skupina bolesti (*Slika 8*) sudjeluju u ukupnom mortalitetu osoba starijih od 65 godina s 89,7% udjelom.

Tablica 2. Prvih 5 skupina bolesti kao uzrok smrti u Osječko-baranjskoj županiji 2013. godine u osoba starijih od 65 godina

SKUPINA BOLESTI		broj	stopa / 10.000 stan.
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	1.659	322
C00-D48	Novotvorine	550	107
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	275	53
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	126	24
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	118	23
PRVIH 5 UZROKA SMRTI		2.728	529
UKUPNO		3.042	
% PRVIH 5 SKUPINA U UKUPNOM MORTALITETU		89,7	

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku DEM-2/2013. godina

Slika 8. Udio prvih pet skupina bolesti kao uzroka smrti u ukupnoj smrtnosti osoba starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji 2013. godine

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku DEM-2/2013. godina

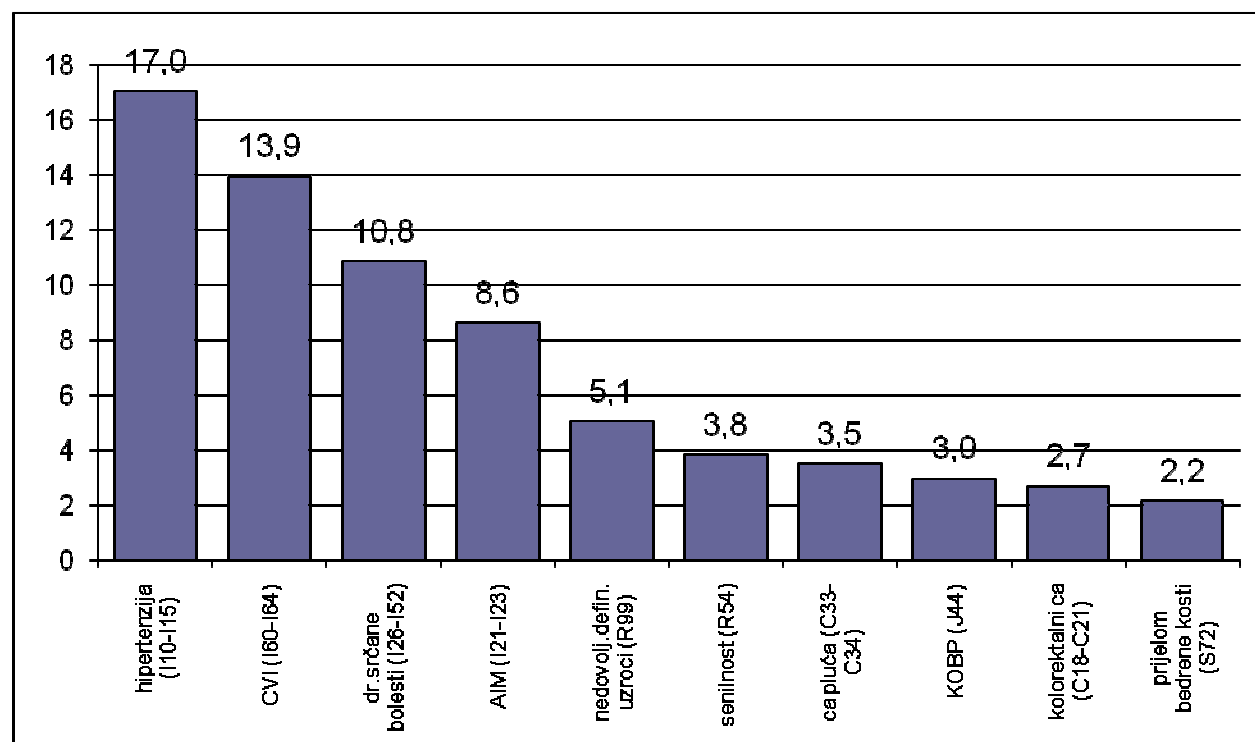
Prema pojedinačnim uzrocima osobe starije od 65 godina su najčešće umirale od hipertenzije (100,5/10.000 stanovnika starijih od 65 godina) i cerebrovaskularnog infarkta (82,3/10.000 stanovnika starijih od 65 godina) (Tablica 1a, Slika 9). Slijedile su druge srčane bolesti (64,0/10.000 stanovnika starijih od 65 godina), akutni infarkt miokarda (50,8/10.000 stanovnika starijih od 65 godina), nedovoljno definirani i nespecificirani uzroci smrti (29,9/10.000 stanovnika starijih od 65 godina), senilnost (22,7/10.000 stanovnika starijih od 65 godina), zloćudna novotvorina dušnika, dušnice i pluća (20,8/10.000 stanovnika starijih od 65 godina), kronična opstruktivna bolest pluća (17,7/10.000 stanovnika starijih od 65 godina), kolorektalni karcinom (15,9/10.000 stanovnika starijih od 65 godina) i prijelom bedrene kosti (12,8/10.000 stanovnika starijih od 65 godina).

Tablica 1a. Pojedinačni uzroci smrti osoba starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

pojedinačni uzroci smrti	>65	stopa / 10.000 stan.	% u svim uzrocima
1. Hipertenzivne bolesti (I10-I15)	518	100,5	17,0
2. Cerebrovaskularni inzult (I60-I64)	424	82,3	13,9
3. Druge srčane bolesti (I26-I52)	330	64,0	10,8
4. Akutni infarkt miokarda (I21-I23)	262	50,8	8,6
5. Drugi nedovoljno definirani i nespecificirani uzroci smrti (R99)	154	29,9	5,1
6. Senilnost (R54)	117	22,7	3,8
7. Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća (C33-C34)	107	20,8	3,5
8. KOBP (J44)	91	17,7	3,0
9. Kolorektalni karcinom (I18-I21)	82	15,9	2,7
10. Prijelom bedrene kosti (S72)	66	12,8	2,2
prvih 10	2.151		70,7
ostalo	891		29,3

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku DEM-2/2013. godina

Slika 9. Udio prvih deset pojedinačnih uzroka smrti u ukupnoj smrtnosti osoba starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji 2013. godine

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku DEM-2/2013. godina

OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI U ORDINACIJAMA OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE U 2013. GODINI

Prema broju osiguranika i timova opće medicine, jedan tim je u 2013. godini skrbio za 376 osiguranika starija od 65 godina. Broj osiguranika u skrbi povećao se u proteklih dvanaest godina za 11,2%; sa 54.499 u 2000. na 61.364 u 2013. godini (*Tablica 3a, Slika 10*). Broj osiguranika starijih od 65 godina se povećao za 3.302 osiguranika u odnosu na prošlu godinu; 2012. je bilo 58.062 osigurane osobe starije od 65 godina. Ako promatramo vremensko razdoblje od sedamnaest godina uočljiv je porast broja osiguranika ove dobne skupine u skrbi liječnika obiteljske medicine, kao i porast broja posjeta. U odnosu na 1997. godinu broj osiguranika je povećan sa 44.106 u 1997. na 61.364 u 2013. godini (39,1%). Broj posjeta u ordinacijama obiteljske medicine se u dvanaestogodišnjem razdoblju udvostručio (sa 438.680 u 2000. na 888.987 u 2013. godini) (*Tablice 3a i 3b, Slika 11*), a u odnosu prema podacima iz 1997. godine broj se posjeta povećao 2,8 puta (sa 315.833 u 1997. na 888.987 u 2013. godini). Broj upućivanja na specijalistički pregled porastao je za 46,4% u odnosu na 1997. godinu (92.711 upućivanja u 1997. i 135.728 u 2013. godini) (*Slika 12*), a uočljivo je smanjenje u odnosu na prethodne godine (npr. 2006. je bilo 174.806, a 2008. 166.676 upućivanja specijalisti). Broj posjeta u kući osiguranika starijih od 65 godina povećao se za 71,8% u odnosu na 1997. godinu (8.224) do 2013. (14.126) (*Slika 13*). U odnosu na prethodnu godinu, u 2013. godini je zabilježeno 216 posjeta manje u kući osiguranika. Broj pregleda u kući osiguranika se u odnosu na 1997. godinu, kada je obavljen 4.931 pregled, povećao za oko 7.000 i 2013. je iznosio 12.653 pregled (*Slika 14*). Primjetan je trend smanjenja broja pregleda u kući u razdoblju od 2004. (13.350) do 2007. (9.518). U 2013. godini je zabilježeno 12.653 pregleda, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1.689 pregleda. Svaki osiguranik stariji od 65 godina je u 2013. godini bio upućen 2,2 puta liječniku specijalistu, što dodatno opterećuje specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu.

Kod osiguranika u 65. godini života je u 2013. zabilježeno 1.469 preventivnih i 271 sistematski pregled (*Tablica 4*). Preventivnim i sistematskim pregledima je 2013. godine bilo obuhvaćeno 2,84% osiguranika starijih od 65 godina.

Tablica 3 a. Djelatnost opće medicine u Osječko-baranjskoj županiji od 1996. do 2001. godine - osiguranici stariji od 65 godina

	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Broj timova	150	151	176	172	172	173
Broj osiguranika u skrbi	51.346	44.106	55.703	48.786	54.499	56.252
Broj posjeta u ordinaciji	286.113	315.833	406.358	395.999	438.680	473.268
Broj posjeta u kući bolesnika	-	8.224	10.298	10.304	12.819	11.211
Broj pregleda u ordinaciji	238.626	253.358	332.608	321.322	302.553	366.824
Broj pregleda u kući bolesnika	-	4.931	8.449	6.992	8.202	7.956
Upućivanje na specijal. pregled	88.667	92.711	90.260	60.272	104.362	121.237

Izvor podataka: Izvješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

Tablica 3 b. Djelatnost opće medicine u Osječko-baranjskoj županiji od 2002. do 2007. godine - osiguranici stariji od 65 godina

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Broj timova	174	175	174	170	169	167
Broj osiguranika u skrbi	55.146	56.383	61.379	64.329	55.491	60.719
Broj posjeta u ordinaciji	500.767	491.868	573.455	558.621	536.303	560.032
Broj posjeta u kući bolesnika	13.270	15.342	14.728	13.419	11.419	10.722
Broj pregleda u ordinaciji	403.161	394.057	441.959	424.077	362.750	367.118
Broj pregleda u kući bolesnika	11.223	12.198	13.350	11.606	9.591	9.518
Upućivanje na specijal. pregled	134.030	138.508	160.953	167.918	174.806	170.801

Izvor podataka: Izvješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

Tablica 3 c. Djelatnost opće medicine u Osječko-baranjskoj županiji od 2008. do 2013. godine - osiguranici stariji od 65 godina

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Broj timova	170	169	164	168	169	163
Broj osiguranika u skrbi	61.919	59.140	59.655	58.056	58.062	61.364
Broj posjeta u ordinaciji	599.168	700.965	626.431	722.954	768.144	888.987
Broj posjeta u kući bolesnika	15.890	16.071	12.214	13.743	14.342	14.126
Broj pregleda u ordinaciji	314.556	323.203	258.073	265.714	272.614	211.959
Broj pregleda u kući bolesnika	14.841	14.932	11.691	14.560	14.342	12.653
Upućivanje na specijal. pregled	166.676	160.924	164.904	147.003	149.838	135.728

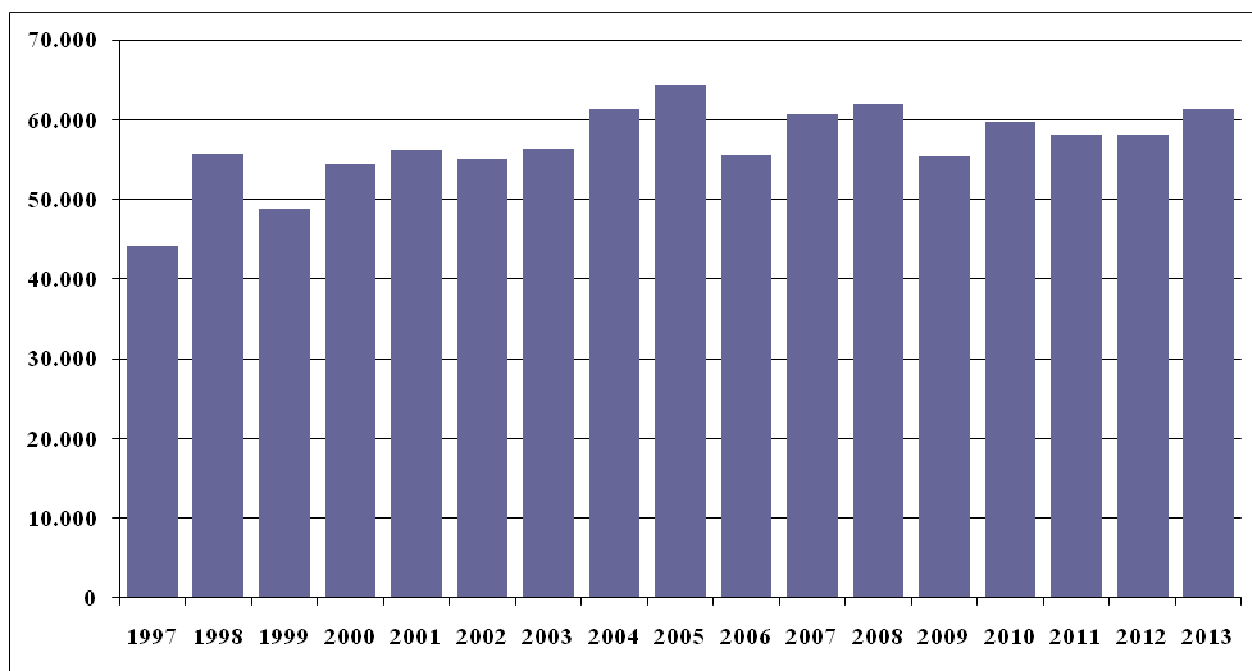
Izvor podataka: Izvješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

Tablica 4. Sistematski i preventivni pregledi u djelatnost opće medicine u Osječko-baranjskoj županiji od 1996. do 2013. godine - osiguranici stariji od 65 godina

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
preventivni	647	1.233	983	187	100	61	234	148	107	175	102	187	107	160	129	17	27	1469
sistematski	14	89	123	124	49	20	18	976	77	99	83	91	16	52	48	14	2	271
ukupno	661	1.322	1.106	311	149	81	252	1.124	184	274	185	278	123	212	177	31	29	1740

Izvor podataka: Izvješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

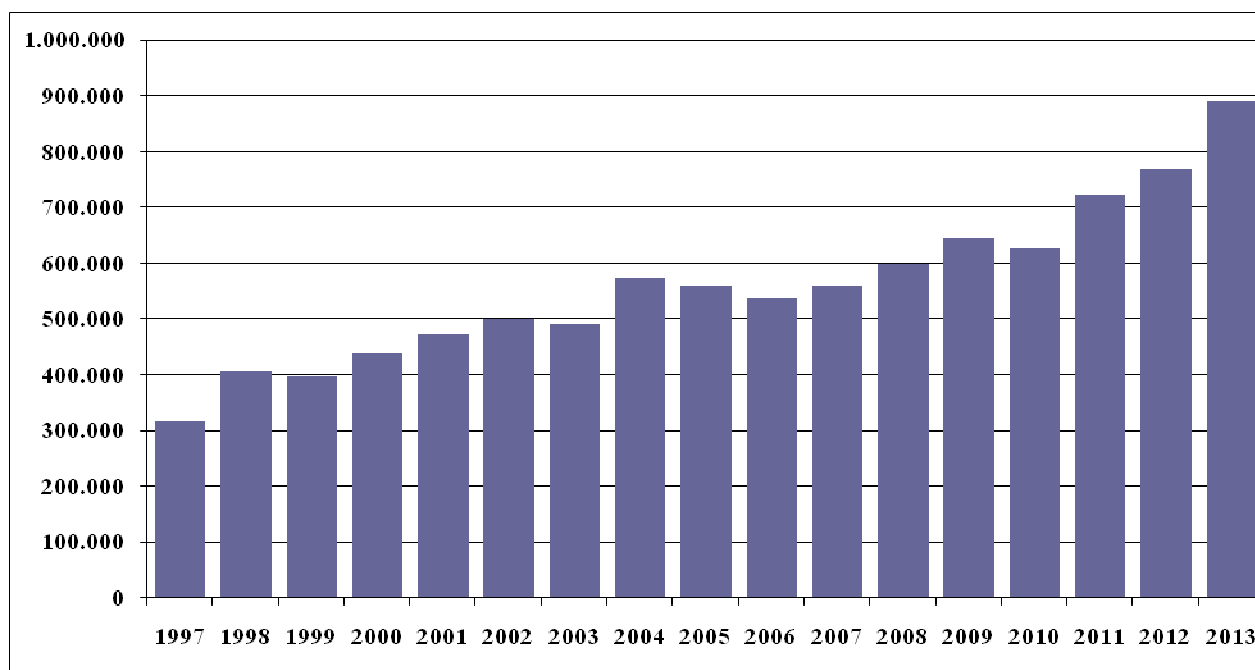
Slika 10. Broj osiguranika starijih od 65 godina u djelatnosti opće medicine u Osječko-baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1997. do 2013. godine

Izvor podataka: Izvješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

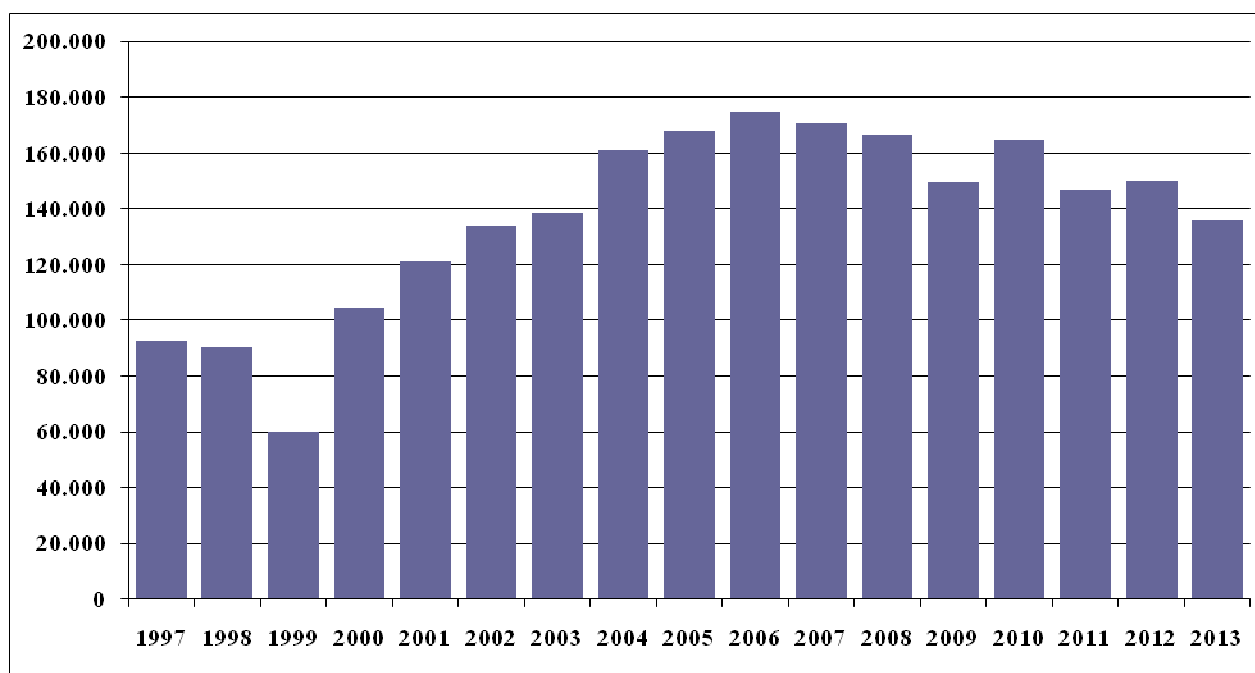

Slika 11. Broj posjeta u ordinaciji liječnika opće medicine osiguranika starijih od 65 godina u Osječko- baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1997. do 2013. godine

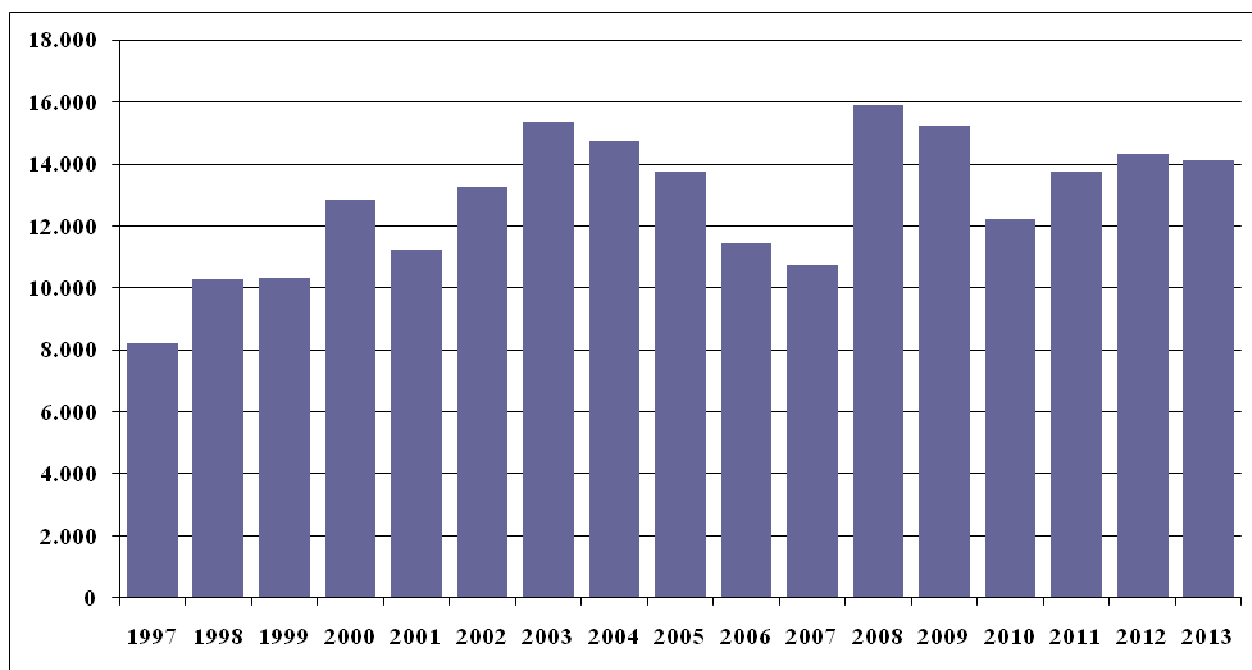
Izvor podataka: Izvješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

Slika 12. Upućivanje na specijalistički pregled osiguranika starijih od 65 godina u Osječko- baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1997. do 2013. godine

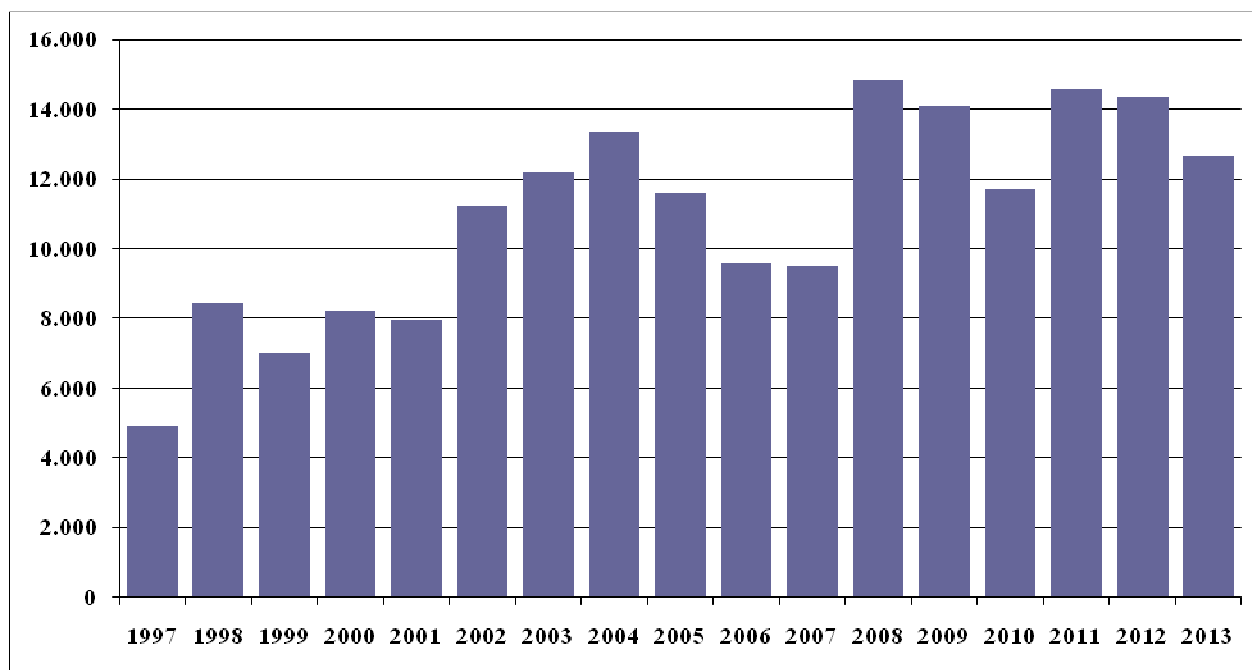
Izvor podataka: Izvješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

Slika 13. Broj posjeta u kući osiguranika starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1997. do 2013. godine

Izvor podataka: Izyješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

Slika 14. Broj pregleda u kući osiguranika starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1997. do 2013. godine

Izvor podataka: Izyješće primarne zdravstvene zaštite (obr. N-01-01; N-01-04)

OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI U SPECIJALISTIČKO KONZILIJARNOJ DJELATNOSTI U 2013. GODINI

U Osječko-baranjskoj županiji je tijekom 2013. godine zabilježen 171.744 specijalističko-konzilijarnih pregleda osoba starijih od 65 godina, što je u odnosu na prethodnu godinu smanjenje za 9,0% (*Tablice 5a i 5b*). U odnosu na 1995. godinu broj pregleda se povećao 6 puta, odnosno za više od 150.000 pregleda. Udio pregleda starijih od 65 godina u svim specijalističko-konzilijarnim pregledima je 2013. godine iznosio 24,4% (171.744 pregleda starijih od 65 godina od ukupno 703.545 pregleda). 1995. godine je taj udio iznosio 14,0%.

U 2013. godini je najviše specijalističko-konzilijarnih pregleda osiguranika starijih od 65 godina zabilježeno na internoj medicini (48.166), oftalmologiji (22.901), kirurgiji (17.794) i urologiji (13.749). Porast broja specijalističko-konzilijarnih pregleda od 1995. do 2013. godine na ovim odjelima prikazan je na *Slikama 15-18*.

Tablica 5a. Broj pregleda osiguranika starijih od 65 godina u specijalističko konzilijarnoj djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji od 1995. do 2003. godine

	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Dijagnost. i reh. sluha i govora	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fizikalna med. i rehabilitacija	1.851	3.963	1.726	3.313	1.402	3.440	4.634	4.934	6.270
Ginekologija	353	755	588	971	1.147	849	815	1.105	1.662
Infektologija	136	216	779	265	339	579	409	503	480
Intenzivna njega	-	-	-	-	-	-	-	23.835	30.492
Interna medicina	5.840	14.663	10.754	19.670	22.497	16.742	19.158	-	-
Kardiologija	-	-	1311	1423	-	204	716	18.038	17.472
Kirurgija	3.916	12.097	18.156	13.692	14.307	17.372	16.895	2.559	3.220
Kožne i spolne bolesti	1.042	1.908	1.923	2.387	2.688	2.530	2.384	2.657	2.468
Maksilofacijalna kirurgija	947	1.275	3.802	1.903	2.014	3.367	2.718	314	328
Neurokirurgija	51	135	150	177	222	206	277	5.871	6.320
Neurologija	2.398	4.639	5.570	5.801	7.392	4.655	4.957	-	15
Neuropsihijatrija	-	-	-	-	-	-	-	6.804	-
Nuklearna medicina	790	2.898	3.531	5.678	-	4.208	5.132	20.636	21.700
Oftalmologija	7.670	14.079	19.979	18.135	18.799	21.429	22.269	2.967	3.126
Onkologija i radioterapija	882	2.475	2.244	2.841	3.148	2.329	2.423	-	-
ORL	805	1.405	2.699	3.480	4.120	3.841	4.099	4.198	4.582
Ortopedija	560	1.299	2.850	1.932	2.262	2.536	2.494	3.292	757
Pneumoftizijologija	444	3.669	4.199	3.851	4.836	6.622	4.600	5.371	6.197
Psihijatrija	416	1.218	1.704	1.962	2.481	2.158	2.118	2.409	2.601
Reanimacija i anestezija	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rentgenologija-radiologija	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reumatologija	1.039	-	889	-	-	-	-	-	-
Urologija	2.491	6.240	9.055	7.633	7.335	16.934	16.915	20.558	9.285
UKUPNO	31.636	72.934	92.027	95.119	94.989	110.001	113.013	126.051	116.975

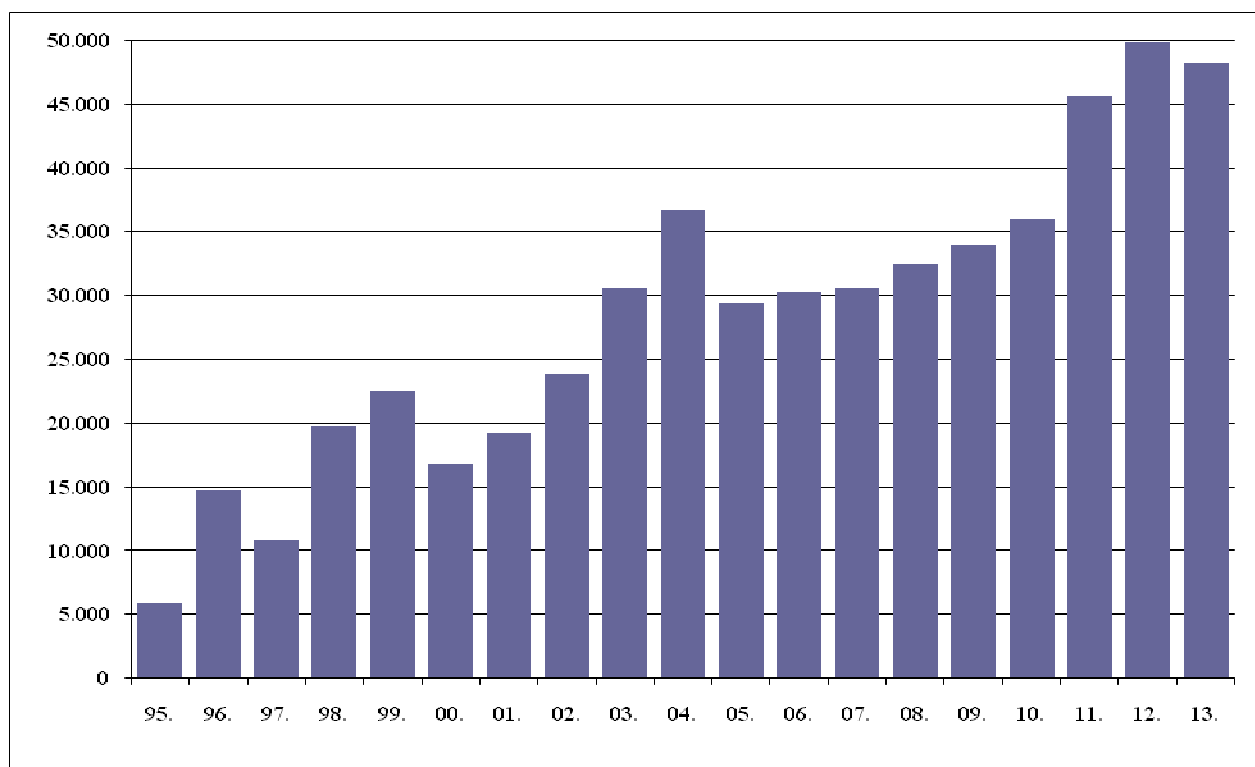
Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 5b. Broj pregleda osiguranika starijih od 65 godina u specijalističko konzilijarnoj djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji od 2004. do 2013. godine

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Dijagnost. i reh. sluha i govora	-	-	-	-	-	112	86	-	-	-
Fizikalna med. i rehabilitacija	7.659	7.766	10.303	9.587	8.623	11.612	10.731	7.132	8.970	7.916
Ginekologija	2.048	949	1.045	1.823	1.220	994	1.111	2.354	2.490	2.490
Infektologija	628	807	984	1.078	1.092	889	913	1.078	1.330	1.115
Interna medicina	36.683	29.349	30.213	30.493	32.448	33.947	35.983	45.550	49.846	48.166
Intenzivna njega	-	-	-	-	-	3.181	2.253	-	-	-
Kirurgija	17.617	18.110	18.587	19.864	20.629	22.112	19.362	22.107	20.744	17.794
Kožne i spolne bolesti	3.644	3.821	4.021	4.165	4.811	4.338	4.514	6.509	6.129	5.180
Maksilofacijalna kirurgija	2.593	1.943	2.144	2.558	2.962	2.874	2.843	3.911	3.911	3.521
Neurokirurgija	478	543	629	709	719	696	750	862	864	882
Neurologija	6.881	6.476	6.468	6.524	6.619	6.818	6.540	10.485	11.037	9.416
Neuropsihijatrija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nuklearna medicina	4.240	1.658	3.979	4.367	4.923	4.911	5.096	10.836	11.010	10.538
Oftalmologija	22.430	24.341	21.300	23.456	25.066	25.413	23.979	22.562	27.433	22.901
Onkologija i radioterapija	3.022	3.637	4.207	5.425	5.575	5.343	5.639	6.587	6.400	7.777
Oralna kirurgija	-	-	-	-	-	336	-	-	-	-
ORL	5.010	4.978	5.214	5.479	6.383	5.895	6.020	7.964	8.113	8.466
Ortopedija	4.295	4.984	4.753	4.652	4.909	4.825	4.486	4.400	4.524	4.344
Pneumoftizijologija	7.099	6.998	8.037	6.881	5.869	4.488	4.480	1.578	8.207	1.804
Psihijatrija	3.324	3.265	3.297	3.169	3.465	3.399	3.460	3.503	3.604	4.088
Reanimacija i anestezija	-	-	-	-	-	-	1.172	-	-	-
Rentgenologija-radiologija	-	-	-	-	-	-	619	228	-	1.597
Reumatologija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Urologija	11.371	11.298	12.030	12.871	13.275	13.391	13.230	14.890	14.176	13.749
UKUPNO	139.022	130.923	137.211	143.101	148.588	155.574	153.267	175.536	188.788	171.744

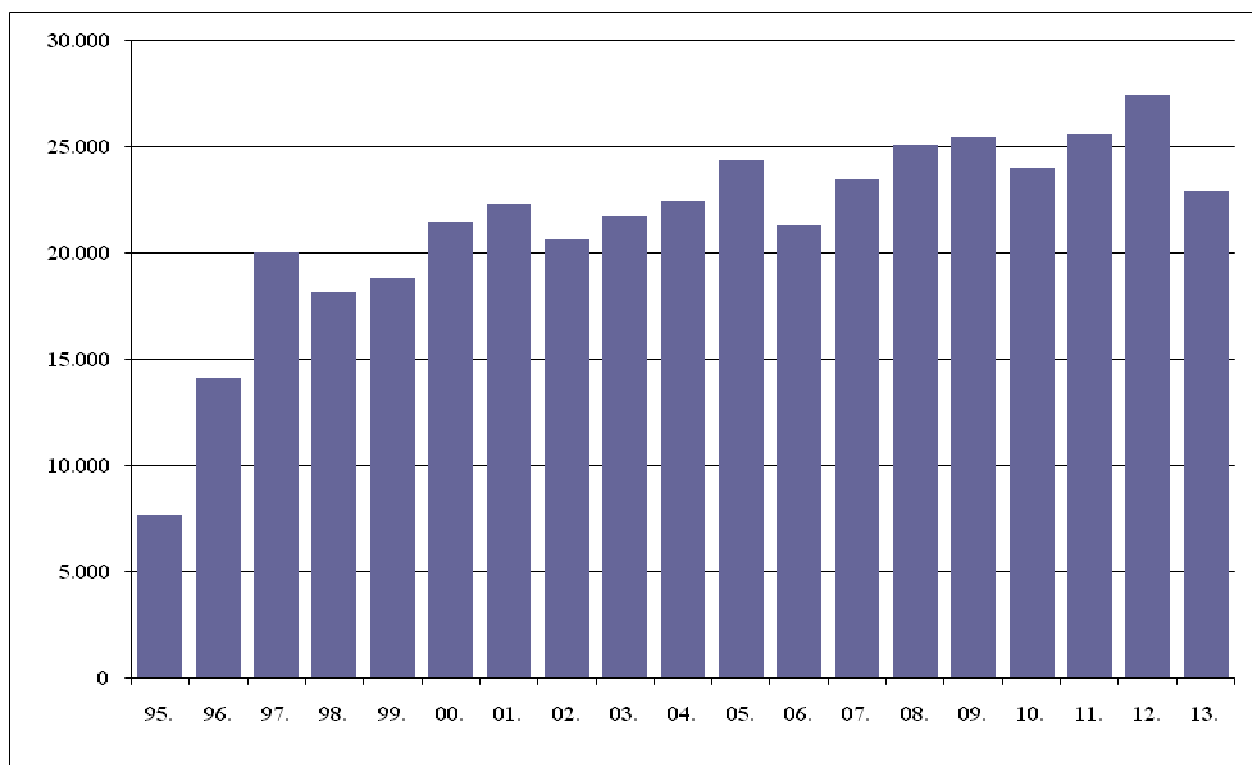
Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 15. Broj specijalističko-konzilijarnih pregleda osiguranika starijih od 65 godina na internoj medicini u Osječko-baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1995. do 2013. godine

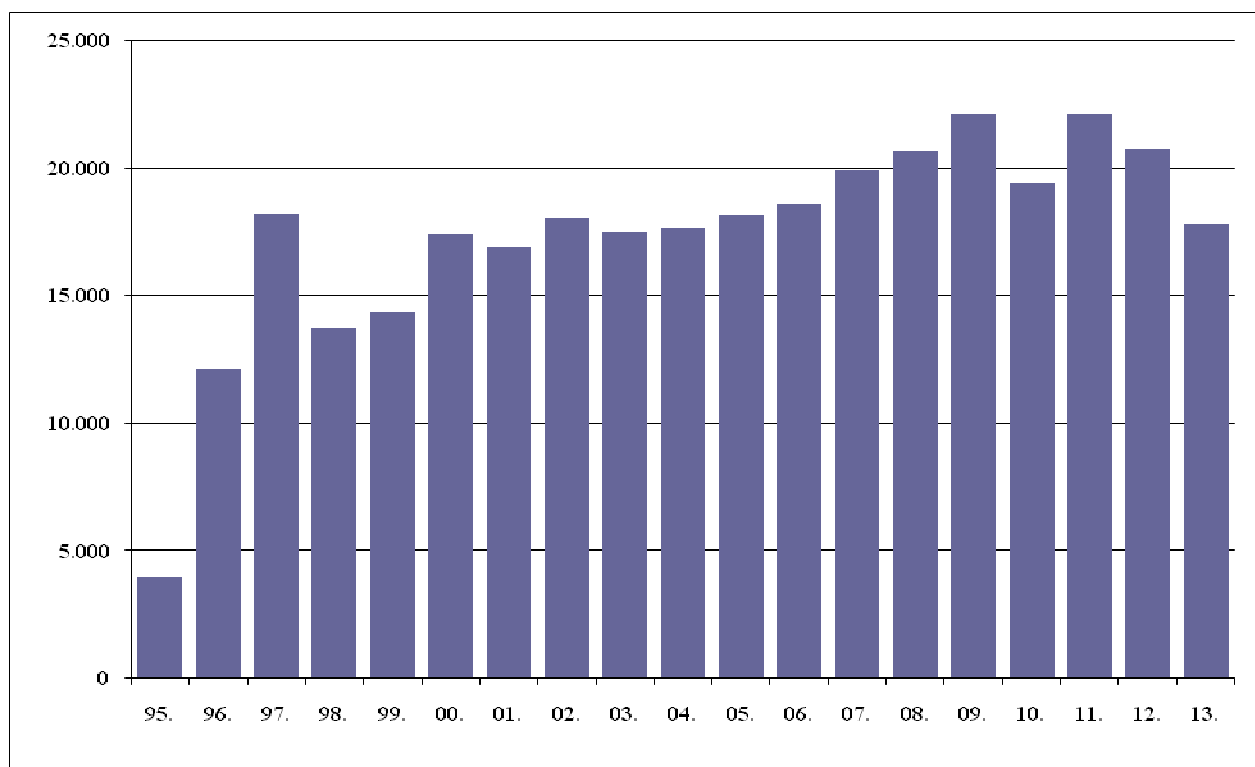
Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 16. Broj specijalističko-konzilijarnih pregleda osiguranika starijih od 65 godina na oftalmologiji u Osječko-baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1995. do 2013.

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

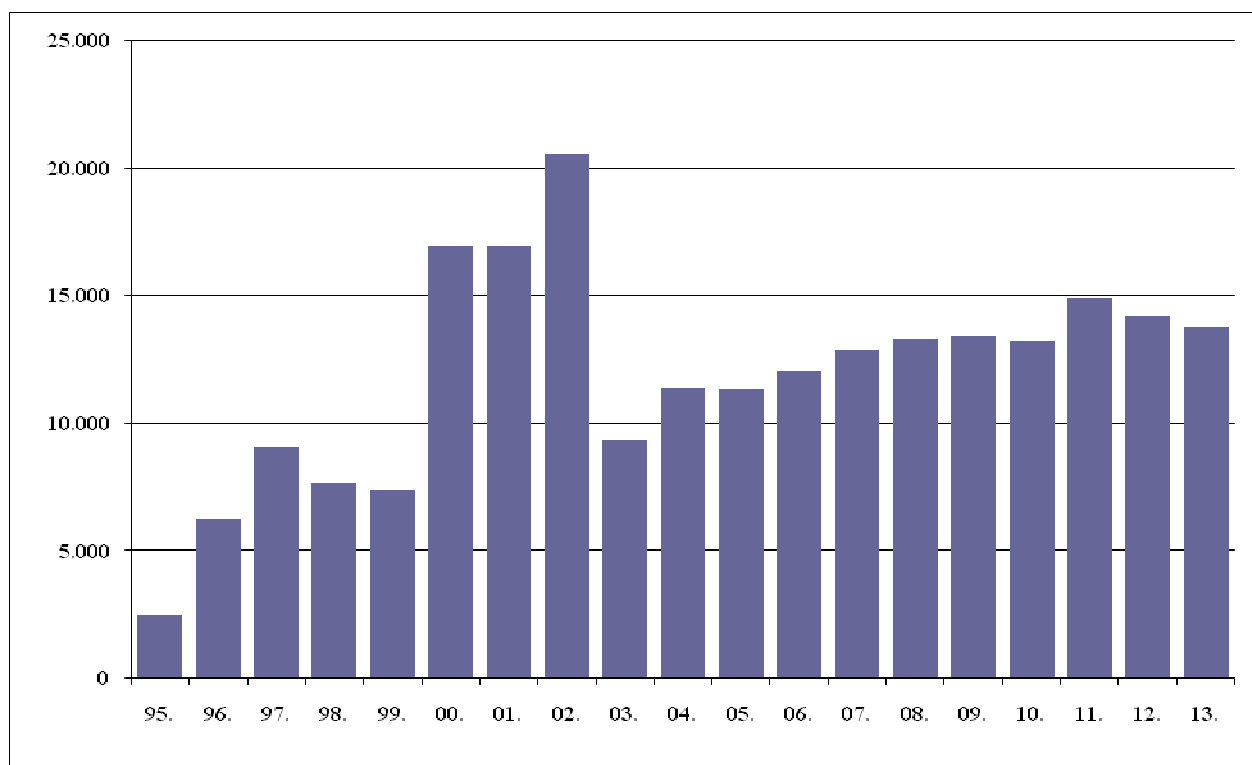
Slika 17. Broj specijalističko-konzilijarnih pregleda osiguranika starijih od 65 godina na kirurgiji u Osječko-baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1995. do 2013. godine

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 18. Broj specijalističko-konzilijarnih pregleda osiguranika starijih od 65 godina na urologiji u Osječko-baranjskoj županiji u vremenskom razdoblju od 1995. do 2013. godine

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

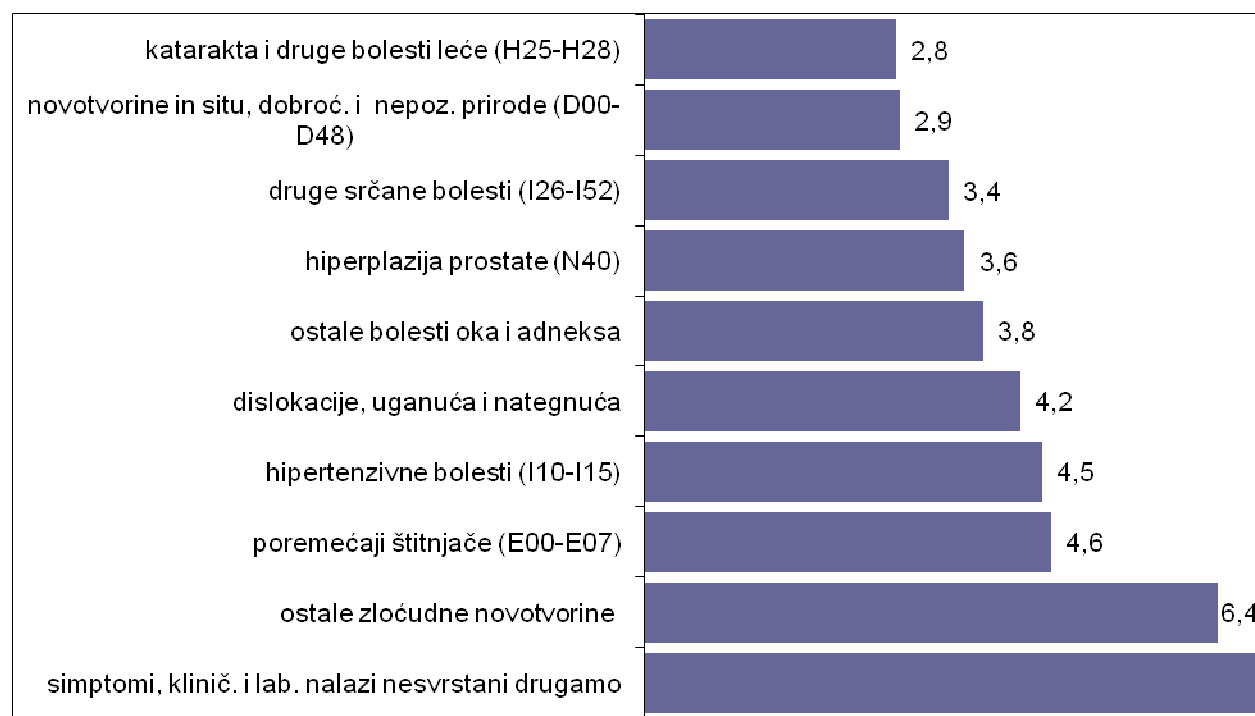
Najčešći razlozi specijalističko-konzilijarnih pregleda su simptomi, znakovi, klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo (12.928 ili 7,4%), ostale zloćudne novotvorine (11.339 ili 6,4%), poremećaji štitnjače (8.028 ili 4,6%), hipertenzivne bolesti (7.866 ili 4,5%), dislokacije, uganuća i nategnuća (7.426 ili 4,2%). Slijede ostale bolesti oka i adneksa, hiperplazija prostate, druge srčane bolesti, novotvorine in situ, dobroćudne i novotvorine nepoznate prirode, te katarakta i druge bolesti leće (Tablica 6, Slika 19).

Tablica 6. Prvih 10 razloga specijalističko-konzilijarnih pregleda osoba starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

dijagnoza bolesti prema MKB X		N	%
1.	Ostali simptomi, znakovi, klinički i lab. nalazi nesvrstani drugamo	12.928	7,4
2.	Ostale zloćudne novotvorine	11.339	6,4
3.	Poremećaji štitnjače (E00-E07)	8.028	4,6
4.	Hipertenzivne bolesti (I10-I15)	7.866	4,5
5.	Dislokacije, uganuća i nategnuća (S x 3)	7.426	4,2
6.	Ostale bolesti oka i adneksa	6.690	3,8
7.	Hiperplazija prostate (N40)	6.331	3,6
8.	Druge srčane bolesti (I26-I52)	6.009	3,4
9.	Novotvorine in situ, dobroćudne i novotvorine nepoznate prirode (D00-D48)	5.047	2,9
10.	Katarakta i druge bolesti leće (H25-H28)	4.976	2,8
prvih 10		76.640	43,6
SVI UZROCI		175.890	100,0

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 19. Najčešći razlozi korištenja specijalističko-konzilijarne djelatnosti osoba starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

**BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I BOLNIČKI POBOL OSOBA STARIJE
ŽIVOTNE DOBI U 2013. GODINI**

Prema individualnim prijavama o liječenim bolesnicima (bez osoba na bolničkoj rehabilitaciji) broj hospitaliziranih u dobi od 65 i više godina je 2013. u Osječko-baranjskoj županiji iznosio 14.806 ili 31,7% od ukupno liječenih u bolnicama Županije (*Tablica 7*). Prosječan broj dana ležanja za ovu dobnu skupinu je 9,3 dana.

Tablica 7. Hospitalizirani u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

	ukupno	0-64	65-74	75-84	85+
broj ispisanih pacijenata	46.658	31.852	7.856	5.918	1.032
		68,3%	16,8%	12,7%	2,2%
%broj dana ležanja	374.837	236.705	74.121	54.521	9.490
		63,1%	19,8%	14,5%	2,5%
prosječna dužina ležanja	8,0	7,4	9,4	9,2	9,2

Izvor podataka: Izvještaj službe za bolničko-stacionarno liječenje, obr.br. 3-21-60

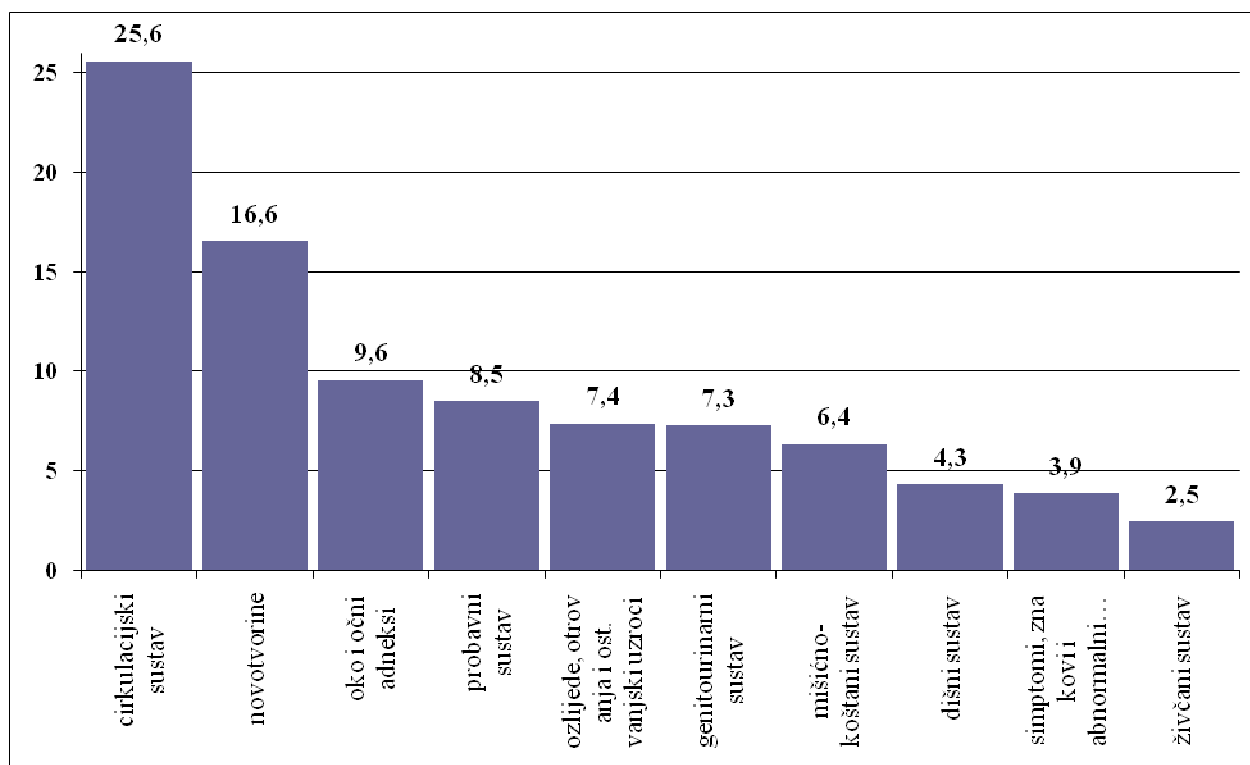
Prema grupama bolesti najčešći razlozi hospitalizacije osoba starijih od 65 godina u 2013. godini bile su bolesti cirkulacijskog sustava (3.781 hospitaliziranih ili 25,5%), novotvorine (2.446 hospitaliziranih ili 16,5%), bolesti oka i očnih adneksa (1.415 hospitaliziranih ili 9,6%), bolesti probavnog sustava (1.257 hospitaliziranih ili 8,5%) ozljede, trovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (1.093 hospitalizirana ili 7,4%) i bolesti genitourinarnog sustava (1.076 hospitalizirana ili 7,3%) (*Tablica 8, Slika 20*).

Tablica 8. Uzroci hospitalizacija osoba starijih od 65 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

Grupe bolesti prema MKB X	>65	%
Zarazne i parazitarne bolesti (A00-B99)	366	2,5
Novotvorine (C00-D48)	2.446	16,5
Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava (D50-D89)	108	0,7
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma (E00-E90)	284	1,9
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (F00-F99)	131	0,9
Bolesti živčanog sustava (G00-G99)	368	2,5
Bolesti oka i očnih adneksa (H00-H59)	1.415	9,6
Bolesti uha i mastoidnog nastavka (H60-H95)	13	0,1
Bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99)	3.781	25,5
Bolesti dišnog sustava (J00-J99)	639	4,3
Bolesti probavnog sustava (K00-K93)	1.257	8,5
Bolesti kože i potkožnoga tkiva (L00-L99)	212	1,4
Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (M00-M99)	938	6,3
Bolesti genitourinarnog sustava (N00-N99)	1.076	7,3
Trudnoća, porođaj i babinje (O00-O99)	0	0,0
Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju (P00-P96)	0	0,0
Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti (Q00-Q99)	15	0,1
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laborat. nalazi nesvrstani drugamo (R00-R99)	572	3,9
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98)	1.093	7,4
Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (Z00-Z99)	92	0,6
UKUPNO	14.806	100,0

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Osnovni tip, Onko-tip, Psihijatrijski obrazac)

Slika 20. Najčešće grupe bolesti koje su bile uzrok hospitalizacija osoba starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Osnovni tip, Onko-tip, Psihijatrijski obrazac)

Tablica 9. Pojedinačni uzroci hospitalizacija osoba starijih od 65 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	65-74	75-84	>85	>65
1	Druge srčane bolesti I26-I52	426	446	107	979
2	Cerebrovaskularni inzult I60-I64	317	379	83	779
3	Senilna katarakta H25	314	344	24	682
4	Akutni infarkt miokarda I21-I23	275	281	50	606
5	Ishemične bolesti srca I20,I24-I25	335	172	9	516
6	Prijelom bedrene kosti (femura) S72	118	205	113	436
7	Ostali mrežnični poremećaji H35	228	178	17	423
8	Kolorektalni karcinom C18-C21	241	91	7	339
9	Drugi specificirani poremećaji zglobova M24	176	96	14	286
10	Kamenci žučni K80	165	107	11	283
prvih 10 uzroka		2.595	2.299	435	5.329
SVI UZROCI		7.856	5.918	1.032	14.806

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Osnovni tip, Onko-tip, Psihijatrijski obrazac)

Prema pojedinačnim oboljenjima najčešći uzroci hospitalizacije u dobnoj skupini iznad 65 godina su srčane bolesti (979 ili 6,6%), cerebrovaskularni inzult (779 ili 5,3%), senilna katarakta (682 ili 4,6%), akutni infarkt miokarda (606 ili 4,1%) i ishemične bolesti srca (516 ili 3,5%), i (Tablica 9).

BOLNIČKI POBOL PO DOBI

U dobi od 65 do 74 osobe 2012. godine je hospitalizirano 7.856 pacijenata. Pet najzastupljenijih uzroka hospitalizacija su bile srčane bolesti (426 ili 5,4%), ishemične bolesti srca (335 ili 4,3%), cerebrovaskularni inzult (317 ili 4,0%) senilna katarakta (314 ili 4,0%) i akutni infarkt miokarda (275 ili 3,5%) i (Tablica 10).

Tablica 10. Pojedinačni uzroci hospitalizacija osoba u dobi od 65 do 74 godine u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	65-74	%
1	Druge srčane bolesti I26-I52	426	5,4
2	Ishemične bolesti srca I20,I24-I25	335	4,3
3	Cerebrovaskularni inzult I60-I64	317	4,0
4	Senilna katarakta H25	314	4,0
5	Akutni infarkt miokarda I21-I23	275	3,5
6	Kolorektalni karcinom C18-C21	241	3,1
7	Ostali mrežnični poremećaji H35	228	2,9
8	Drugi specifičirani poremećaji zglobova M24	176	2,2
9	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća C34	170	2,2
10	Kamenci žučni (kolelitijaza) K80	165	2,1
prvih 10 uzroka		2.647	33,7

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Osnovni tip, Onko-tip, Psihijatrijski obrazac)

U srednjoj starosti, od 75 do 84 godine u 2013. godini je bilo hospitaliziranih 5.918 pacijenata. Prema uzrocima najzastupljeniji su bile druge srčane bolesti (446 ili 7,5%), cerebrovaskularni inzult (379 ili 6,4%), senilna katarakta (344 ili 5,8%), akutni infarkt miokarda (281 ili 4,7%) i prijelom bedrene kosti (205 ili 3,5%) (Tablica 11).

Tablica 11. Pojedinačni uzroci hospitalizacija osoba u dobi od 75 do 84 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	75-84	%
1	Druge srčane bolesti I26-I52	446	7,5
2	Cerebrovaskularni inzult I60-I64	379	6,4
3	Senilna katarakta H25	344	5,8
4	Akutni infarkt miokarda I21-I23	281	4,7
5	Prijelom bedrene kosti (femura) S72	205	3,5
6	Ostali mrežnični poremećaji H35	178	3,0
7	Ishemične bolesti srca I20,I24-I25	172	2,9
8	Kamenci žučni (kolelitijaza) K80	107	1,8
9	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika J18	101	1,7
10	Drugi specificirani poremećaji zglobova M24	96	1,6
prvih 10 uzroka		2.309	39,0

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Osnovni tip, Onko-tip, Psihijatrijski obrazac)

2013. godine je hospitalizirano 1.032 osobe starije od 85 godina. Najčešći uzroci hospitalizacije su bile prijelom bedrene kosti (113 ili 10,9%), druge srčane bolesti (107 ili 10,4%), cerebrovaskularni inzult (83 ili 8,0%), akutni infarkt miokarda (50 ili 4,8%) i pneumonija (41 ili 4,0%) (Tablica 12).

Tablica 12. Pojedinačni uzroci hospitalizacija osoba starijih od 85 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	>85	%
1	Prijelom bedrene kosti (femura) S72	113	10,9
2	Druge srčane bolesti I26-I52	107	10,4
3	Cerebrovaskularni inzult I60-I64	83	8,0
4	Akutni infarkt miokarda I21-I23	50	4,8
5	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika J18	41	4,0
6	Senilna katarakta H25	24	2,3
7	Ostali mrežnični poremećaji H35	17	1,6
8	Ostale zloćudne novotvorine kože C44	17	1,6
9	Akutni tubulointersticijski nefritis N10	15	1,5
10	Boli u trbuhu i zdjelici R10	15	1,5
prvih 10 uzroka		482	46,7

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Osnovni tip, Onko-tip, Psihijatrijski obrazac)

OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA BOLNIČKOJ REHABILITACIJI 2013. GODINE

Prema individualnim prijavama o bolesnicima hospitaliziranim zbog rehabilitacije u 2013. godini je hospitalizirano 1.171 pacijent stariji od 65 godina, odnosno 39,8% svih hospitaliziranih (*Tablica 13*).

Tablica 13. Povol osoba u dobi 65 i više godina na bolničkoj rehabilitaciji u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

	ukupno	0-64	65-74	75-84	85+
broj ispisanih pacijenata	2.943	1.772	731	408	32
		60,2	24,8	13,9	1,1
broj dana ležanja	47.772	28.229	12.102	6.858	583
		109,4	46,9	26,6	2,3
prosječna dužina ležanja	16,2	15,9	16,6	16,8	18,2

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Vodeće bolesti koje su bile razlog rehabilitacije osoba starijih od 65 godina u 2013. su drugi specificirani poremećaji zglobova (293 ili 25,0%), prisutnost funkcionalnih usadaka (implantata) (162 ili 13,8%), hemiplegija (153 ili 13,1%), poremećaji mišićno-koštanog sustava koji se pojavljuju nakon određenih postupaka (99 ili 8,5%) i drugi artritis (69 ili 5,9%), (*Tablica 14*).

Tablica 14. Pojedinačni uzroci rehabilitacije osoba starijih od 65 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	>65	%
1	Drugi specificirani poremećaji zglobova M24	293	25,0
2	Prisutnost drugih funkcionalnih usadaka (implantata) Z96	162	13,8
3	Hemiplegija G81	153	13,1
4	Poremećaji mišićno-koštanog sustava koji se pojavljuju nakon određenih postupaka, nesvrstani drugamo M96	99	8,5
5	Drugi artritis M13	69	5,9
6	Prijelom bedrene kosti (femura) S72	59	5,0
7	Seropozitivni reumatoidni artritis M05	53	4,5
8	Postavljanje i podešavanje vanjskih proteza Z44	46	3,9
9	Bol u leđima (dorzalgija) M54	44	3,8
10	Paraplegija i tetraplegija G82	28	2,4
prvih 10 uzroka		1.006	85,9

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Obrazac hospitalizacije zbog rehabilitacije)

2013. godine je u Osječko-baranjskoj županiji u dobi od 65 do 74 godina bio hospitaliziran 731 pacijenat zbog rehabilitacije. Najčešći razlozi rehabilitacije su bili drugi specificirani poremećaji zglobova (180 ili 24,6%), prisutnost funkcionalnih usadaka (implantata) (110 ili 15,0%), hemiplegija (85 ili 11,6%), poremećaji mišićno-koštanog sustava koji se pojavljuju nakon određenih postupaka (67 ili 9,2%) i seropozitivni reumatoidni artritis (42 ili 5,7%), i (Tablica 15).

Tablica 15. Pojedinačni uzroci rehabilitacije osoba u dobi od 65 do 74 godine u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	65-74	%
1	Drugi specificirani poremećaji zglobova M24	180	24,6
2	Prisutnost drugih funkcionalnih usadaka (implantata) Z96	110	15,0
3	Hemiplegija G81	85	11,6
4	Poremećaji mišićno-koštanog sustava koji se pojavljuju nakon određenih postupaka, nesvrstani drugamo M96	67	9,2
5	Seropozitivni reumatoidni artritis M05	42	5,7
6	Drugi artritis M13	35	4,8
7	Bol u leđima (dorzalgija) M54	35	4,8
8	Postavljanje i podešavanje vanjskih proteza Z44	30	4,1
9	Prijelom bedrene kosti (femura) S72	20	2,7
10	Paraplegija i tetraplegija G82	17	2,3
prvih 10 uzroka		731	85,0

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Obrazac hospitalizacije zbog rehabilitacije)

U 2013. godini je zbog rehabilitacije u Osječko-baranjskoj županiji hospitalizirano 408 pacijenata srednje starosti (75-84 godine). Najčešći razlozi rehabilitacije su bili drugi specificirani poremećaji zglobova (98 ili 24,0%), hemiplegija (64 ili 15,7%), prisutnost drugih funkcionalnih usadaka (49 ili 12,0%), prijelom bedrene kosti (34 ili 8,3%) i drugi artritis (33 ili 7,8%) (Tablica 16).

Tablica 16. Pojedinačni uzroci rehabilitacije osoba u dobi od 75 do 84 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	75-84	%
1	Drugi specificirani poremećaji zglobova M24	98	24,0
2	Hemiplegija G81	64	15,7
3	Prisutnost drugih funkcionalnih usadaka (implantata) Z96	49	12,0
4	Prijelom bedrene kosti (femura) S72	34	8,3
5	Drugi artritis M13	33	8,1
6	Poremećaji mišićno-koštanog sustava koji se pojavljuju nakon određenih postupaka, nesvrstani drugamo M96	32	7,8
7	Postavljanje i podešavanje vanjskih proteza Z44	16	3,9
8	Seropozitivni reumatoidni artritis M05	11	2,7
9	Paraplegija i tetraplegija G82	11	2,7
10	Ostale bolesti kralježnične moždine G95	10	2,5
prvih 10 uzroka		408	87,7

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Obrazac hospitalizacije zbog rehabilitacije)

U dubokoj starosti (85 i više godina) je 2013. godine hospitalizirano 32 pacijenata, a razlozi su drugi specificirani poremećaji zglobova, prijelom bedrene kosti, hemiplegija, prisutnost drugih funkcionalnih usadaka (implantata), drugi artritis, prijelom potkoljenice, ostale dorzopatije, ostali ekstrapiramidalni poremećaji i poremećaji kretnji i mononeuropatije noge (Tablica 17).

Tablica 17. Pojedinačni uzroci rehabilitacije osoba starijih od 85 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	>85	%
1	Drugi specificirani poremećaji zglobova M24	15	46,9
2	Prijelom bedrene kosti (femura) S72	5	15,6
3	Hemiplegija G81	4	12,5
4	Prisutnost drugih funkcionalnih usadaka (implantata) Z96	3	9,4
5	Drugi artritis M13	1	3,1
6	Prijelom potkoljenice, uključujući nožni zglob S82	1	3,1
7	Ostale dorzopatije, nesvrstane drugamo M53	1	3,1
8	Ostali ekstrapiramidalni poremećaji i poremećaji kretnji G25	1	3,1
9	Mononeuropatije noge G57	1	3,1
prva 4 uzroka		32	100,0

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac (Obrazac hospitalizacije zbog rehabilitacije)

MALIGNE BOLESTI U STARIJOJ ŽIVOTNOJ DOBI

U Osječko-baranjskoj županiji je u 2013. godini zbog raka hospitalizirano 4.971 osoba, od toga 54,4% muškaraca i 45,6% žena. Od svih oboljelih od malignih bolesti 45,5% (2.261) je bilo starijih od 65 godina, 1.274 muškaraca i 987 žena.

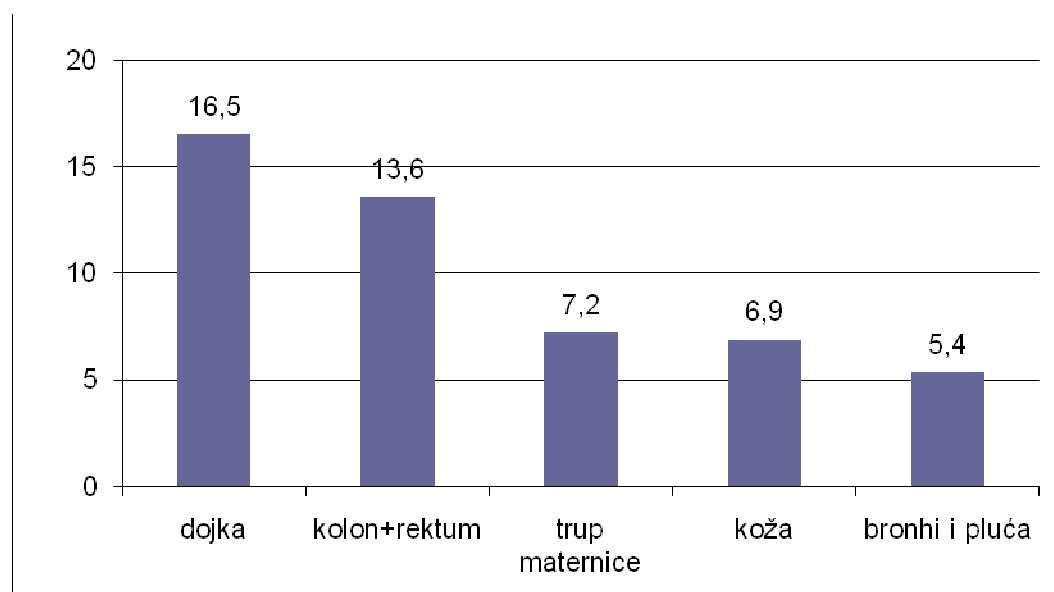
Najčešća sijela raka kao uzrok hospitalizacije za žene starije od 65 godina u 2013. godini su bili dojka (163 ili 16,5%), kolon i rektum (134 ili 13,6%), trup maternice (71 ili 7,2%), koža (68 ili 6,9%), pluća (53 ili 5,4%), štitnjača (51 ili 5,2%), non-Hodgkin limfom (37 ili 3,7%), mokraćni mjehur (30 ili 3,0%), vrat maternice (27 ili 2,7%) i želudac (26 ili 2,6%) (*Tablica 19, Slika 22*).

Tablica 18. 10 najčešćih sijela karcinoma u žena starijih od 65 godina kao razloga hospitalizacije u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji

r.br.	dijagnoza prema MKB X	>65	%
1	Zloćudna novotvorina dojke C50	163	16,5
2	Kolorektalni karcinom C18-C21	134	13,6
3	Zloćudna novotvorina trupa maternice (korpusa) C54	71	7,2
4	Ostale zloćudne novotvorine kože C44	68	6,9
5	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća C33-C34	53	5,4
6	Zloćudna novotvorina štitnjače C73	51	5,2
7	Difuzni non-Hodgkinov limfom C83	37	3,7
8	Zloćudna novotvorina mokraćnoga mjehura C67	30	3,0
9	Zloćudna novotvorina vrata maternice (cerviksa) C53	27	2,7
10	Zloćudna novotvorina želuca C16	26	2,6
ostalo		327	33,1
UKUPNO		987	100,0

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac - Onko-tip

Slika 21. 5 najčešćih sjela karcinoma u žena starijih od 65 godina kao razloga hospitalizacije u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac - Onko-tip

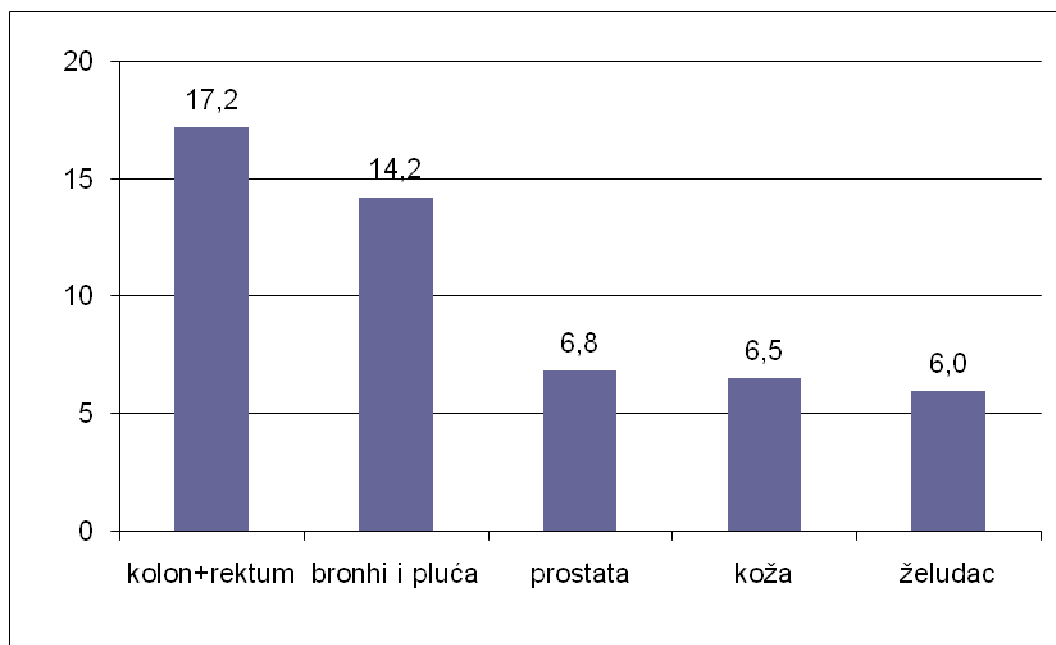
Najčešća sjela raka kao uzrok hospitalizacije kod muškaraca starijih od 65 godina u 2013. godini su bili kolon i rektum (219 ili 17,2%), bronhi i pluća (181 ili 14,2%), prostata (87 ili 6,8%), koža (83 ili 6,5%), želudac (76 ili 6,0%), mokraćni mjehur (71 ili 5,6%), sekundarne novotvorine dišnih i probavnih organa (44 ili 3,5%), grkljan (37 ili 2,9%), limfatična leukemija (27 ili 2,1%) i gušterača (26 ili 2,0%) (Tablica 19, Slika 22).

Tablica 19. 10 najčešćih sjela karcinoma u muškaraca starijih od 65 godina kao razloga hospitalizacije u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji

r.br.	dijagnoza prema MKB X	>65	%
1	Kolorektalni karcinom C18-C21	219	17,2
2	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća C34	181	14,2
3	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate) C61	87	6,8
4	Ostale zloćudne novotvorine kože C44	83	6,5
5	Zloćudna novotvorina želuca C16	76	6,0
6	Zloćudna novotvorina mokraćnoga mjehura C67	71	5,6
7	Sekundarne zloćudna novotvorina dišnih i probavnih organa C78	44	3,5
8	Zloćudna novotvorina grkljana (larinksa) C32	37	2,9
9	Limfatična leukemija C91	27	2,1
10	Zloćudna novotvorina gušterače C25	26	2,0
	ostalo	423	33,2
	UKUPNO	1.274	100,0

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac - Onko-tip

Slika 22. 5 najčešćih sjela karcinoma u muškaraca starijih od 65 godina kao razloga hospitalizacije u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac - Onko-tip

U 2013. godini je u našoj županiji od novotvorina umrlo 550 osoba starijih od 65 godina, odnosno 18,1% svih umrlih u toj dobi. I u Hrvatskoj su maligne bolesti drugi po redoslijedu uzroka smrti, iza bolesti cirkulacijskog sustava.

Primarna prevencija karcinoma sastoji se od smanjenja izloženosti čimbenicima rizika koji pospješuju nastanak raka. Čimbenici rizika na koje možemo djelovati su prehrana, navike (pušenje) i tjelesna aktivnost. Najlakše je spriječiti razvoj štetnih navika ili ih mijenjati u mlađoj životnoj dobi, ali se ne smije zanemariti njihova važnost niti u starijoj životnoj dobi. Prestankom izloženosti štetnim agensima smanjuje se rizik za nastanak raka.

U Osječko-baranjskoj županiji se, u okviru Nacionalnih programa, provode dva programa ranog otkrivanja karcinoma: karcinoma dojke i karcinoma debelog crijeva (sekundarna prevencija).

Nacionalni program ranog otkrivanja karcinoma dojke započeo je u listopadu 2006. godine i obuhvaća žene od 50 do 69 godina starosti koje se pozivaju na mamografski pregled svake dvije godine, a što je minimum koji preporučuje Europa. U 2013. godini je pozvano 6.736 žena starijih

od 65 godina, a obavljeno je 2.995 pregleda. 6,3% nalaza je zahtijevalo dodatne dijagnostičke postupke.

U listopadu 2007. godine je započeo Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva. Program obuhvaća osobe u dobi od 50 do 74 godina, a uključuje testiranje stolice na okultno krvarenje i u slučaju pozitivnog nalaza kolonoskopiju. 2013. godine je započeo drugi ciklus pozivanja osoba na testiranje na nevidljivo krvarenje u stolici. Za razliku od prethodnog ciklusa, osobe su ovaj put trebale prvo poslati pisani pristanak na testiranje, na osnovu kojeg su se slali testovi na kućnu adresu. Do kraja 2013. testovi na okultno krvarenje su poslani na adrese 18.270 osoba starijih od 65 godina. 16.858 osoba je primilo poziv, a 2.774 osoba je pristalo na testiranje (16,5%). Drugi odaziv, odaziv osoba koje su poslale pristanak, a kasnije i test na nevidljivo krvarenje u stolici je u 2013. godini bio 64,0%. Od 1.776 obrađenih testova 5,5% je bilo pozitivnih na okultno krvarenje (*Tablica 20*). Osobe s pozitivnim nalazom su upućene na kolonoskopski pregled u Klinički bolnički centar Osijek. Do kraja 2013. godine obavljeno je 8 kolonoskopskih pregleda kod osoba starijih od 65 godina. Dijagnosticiran je 1 karcinom (*Tablice 21a i 21b*).

Tablica 20. Osobe starije od 65 godina koje su primile test na nevidljivo krvarenje u stolici, broj odazvanih i broj osoba s pozitivnim testom u okviru Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva do kraja 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji

godisšte	pozvano (N)	primili poziv* (N)	pristalo na testiranje (N)	odaziv I** (%)	obrađeno testova (N)	odaziv II*** (%)	pozitivnih osoba (N)	pozitivnih (%)
1939	3.072	2.776	361	13,0	277	76,7	11	4,0
1940	3.048	2.779	397	14,3	299	75,3	18	6,0
1941	2.972	2.725	423	15,5	312	73,8	18	5,8
1942	3.435	3.201	569	17,8	422	74,2	25	5,9
1943	3.053	2.854	550	19,3	391	71,1	20	5,1
1944	2.690	2.523	474	18,8	352	74,3	16	4,5
UKUP	18.270	16.858	2.774	16,5	1.776	64,0	97	5,5

*primili poziv=ukupno-umrli-odselio-otputovao-nepoznat-nepotpuna adresa

**odaziv I=udio osoba pristalih na testiranje od broja osoba koje su primile poziv

***odaziv II=udio osoba koje su poslale test na nevidljivo krvarenje u stolici od broja osoba koje su pristale na testiranje

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Mjere tercijarne prevencije odnose se na rehabilitaciju nakon bolesti.

DUŠEVNI POREMEĆAJI U STARIJOJ ŽIVOTNOJ DOBI

Duševni poremećaji su uzrok prosječno 6-7% hospitalizacija u Hrvatskoj. 2013. godine u Osječko-baranjskoj županiji su ove bolesti uzrokovale 2,8% svih hospitalizacija, pri čemu treba naglasiti da se u bolnicama na području županije hospitaliziraju uglavnom akutna stanja, dok se dugotrajno pacijenti hospitaliziraju u specijaliziranim psihijatrijskim bolnicama.

2013. godine su hospitalizirana 1.376 pacijenta zbog duševnih poremećaja, od čega 106 u dobi iznad 65 godina (7,7%).

U 2013. godini najveći broj muškaraca starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji je bio hospitaliziran zbog poremećaja ponašanja uzrokovanih alkoholom; 18,9% svih hospitaliziranih muškaraca starijih od 65 godina. Po učestalosti u muškaraca slijede organski poremećaji raspoloženja i ličnosti (10,8%), te depresijska epizoda sa simptomima psihoze i povratni depresivni poremećaj (8,1%) (*Tablica 22, Slika 23*).

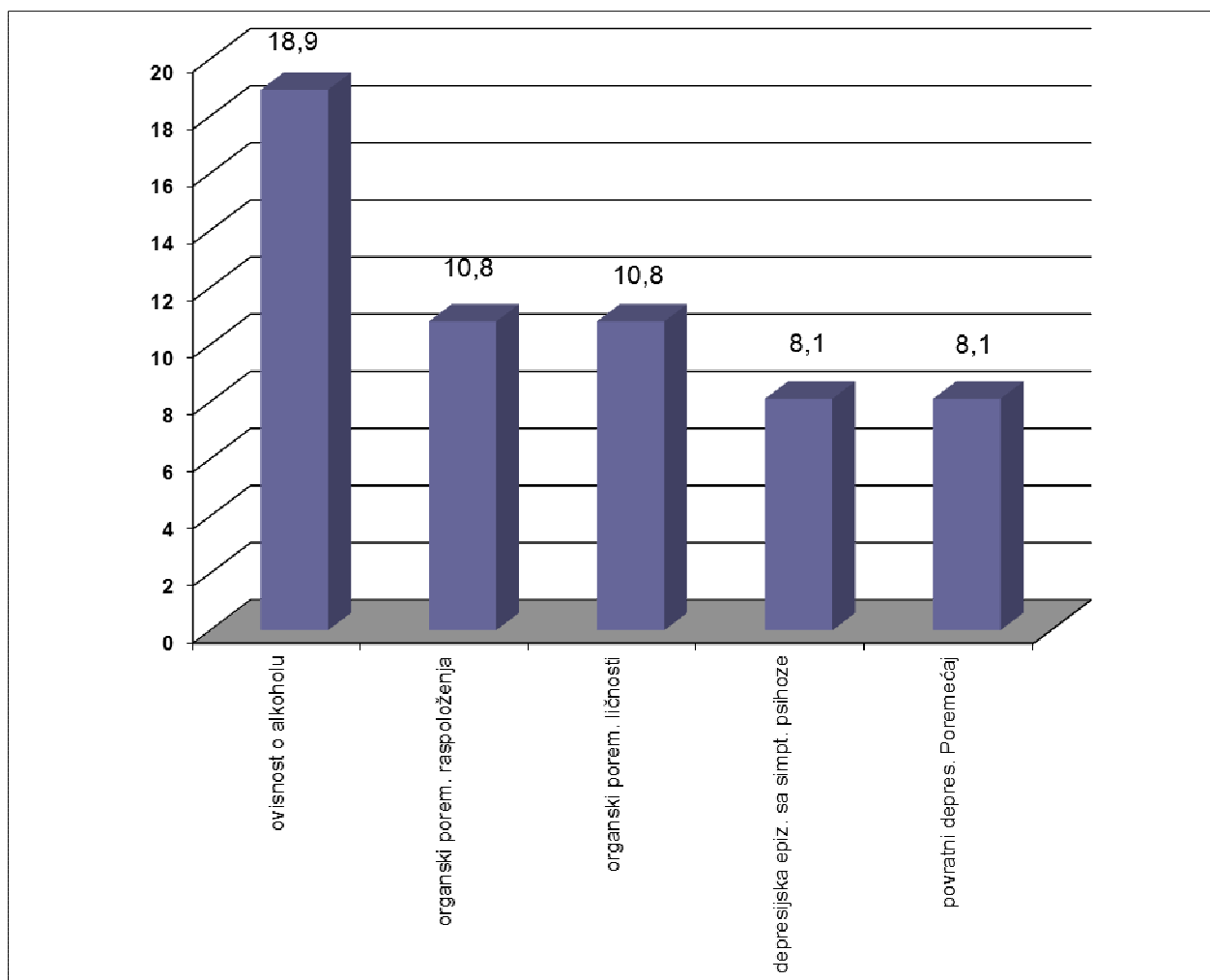
Tablica 22. Duševni poremećaji kod muškaraca starijih od 65 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	>65	%
1	F 10.2 Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani upotrebom alkohola, sindrom ovisnosti	7	18,9
2	F 06.3 Organski poremećaji raspoloženja	4	10,8
3	F 07.9 Organski poremećaji ličnosti i poremećaj ponašanja, uzrokovan bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga, nespecifičan	4	10,8
4	F 32.3 Teška depresijska epizoda sa simptomima psihoze	3	8,1
5	F 33.2 Težak povratni depresivni poremećaj bez simptoma psihoze	3	8,1
6	F 06.9 Mentalni poremećaj uzrokovan oštećenjem i disfunkcijom mozga i bolešću tijela, nespecifičan	2	5,4
7	F 10.4 Alkoholizam, stanje apstinencije s delirijem	2	5,4
8	F 20.0 Paranoidna shizofrenija	2	5,4
9	F 33.3 Težak povratni depresivni poremećaj sa simptomima psihoze	2	5,4
10	ostalo	8	21,6
UKUPNO		37	100

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac - Psihijatrijski obrazac

Slika 23. Prvih pet psihijatrijskih dijagnoza koje su uzrok hospitalizacije muškaraca starijih od 65 godina u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac - Psihijatrijski obrazac

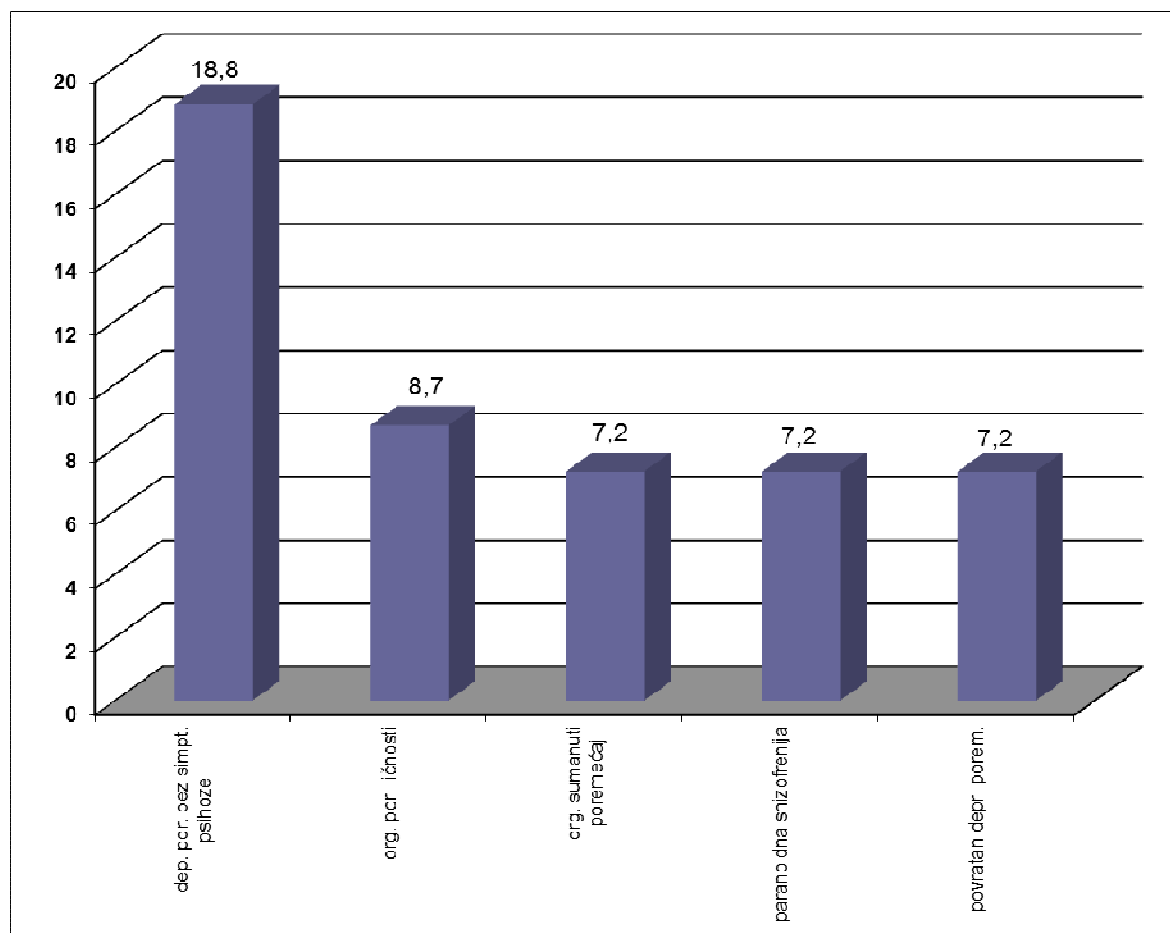
Težak povratni depresivni poremećaj bez simptoma psihoze je u 2013. godini bio najčešći uzrok hospitalizacija žena starijih od 65 godina (18,8%). U žena po učestalosti slijede organski poremećaji ličnosti i poremećaj ponašanja, uzrokovan bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga (8,7%), organski sumanutu poremećaji, povratni depresivni poremećaj sa simptomima psihoze i paranoidna shizofrenija (7,2%) (Tablica 23, Slika 24).

Tablica 23. Duševni poremećaji kod žena starijih od 65 godina u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

r.br.	dijagnoza prema MKB X	>65	%
1	F 33.2 Težak povratni depresivni poremećaj bez simptoma psihoze	13	18,8
2	F 07.9 Organski poremećaji ličnosti i poremećaj ponašanja, uzrokovan bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga, nespecifičan	6	8,7
3	F 06.2 Organski sumanutni poremećaj (sličan kao shizofrenija)	5	7,2
4	F 20.0 Paranoidna shizofrenija	5	7,2
5	F 33.3 Težak povratni depresivni poremećaj sa simptomima psihoze	5	7,2
6	F 03 Nespecificirana demencija	4	5,8
7	F 06.3 Organski poremećaji raspoloženja	4	5,8
8	F 32.2 Teška depresivna epizoda bez simptoma psihoze	4	5,8
9	F 10.2 Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani upotrebom alkohola, sindrom ovisnosti	3	4,3
10	F 06.9 Mentalni poremećaj uzrokovan oštećenjem i disfunkcijom mozga i bolešću tijela, nespecifičan	2	2,9
11	F 22.8 Druga stalna sumanuta stanja	2	2,9
12	ostalo	16	23,2
UKUPNO		69	100,0

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac - Psihijatrijski obrazac

Slika 24. Prvih pet psihijatrijskih dijagnoza koje su uzrok hospitalizacije žena starijih od 65 godina u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji

Izvor podataka: Bolničko-statistički obrazac - Psihijatrijski obrazac

Prema Prijedlogu Programa mjera zdravstvene zaštite RH propisuju se mjere zaštite duševnog zdravlja koje se provode na raznim nivoima zdravstvene zaštite i u suradnji s mnogim djelatnostima i udrugama. Unapređenje i očuvanje duševnog zdravlja podrazumijeva rad s obiteljima, rizičnim skupinama, grupni rad u domovima umirovljenika te klubovima i udrugama s ciljem povišenja razine duševnog zdravlja, osposobljavanja za sučeljavanje sa svakodnevicom, povećanja sposobnosti za savladavanje kriznih stanja i sprečavanje nastupa duševnog poremećaja. Na razini primarne zdravstvene zaštite posebno se naglašava rano otkrivanje duševnih poremećaja u osoba koje zatraže pomoć radi psihičkih, ali i određenih tjelesnih tegoba. Za duševne poremećaje uzrokovane alkoholom, shizofreniju, neurotske poremećaje i poremećaje uzrokovane stresom, depresivne poremećaje i demencije propisuju se mjere primarne prevencije, dijagnostike, liječenja i rehabilitacije kao i edukacijske i konzultacijske aktivnosti za bolesnika i njegovu okolinu.

IZVRŠENA SAMOUBOJSTVA U STARIJOJ ŽIVOTNOJ DOBI

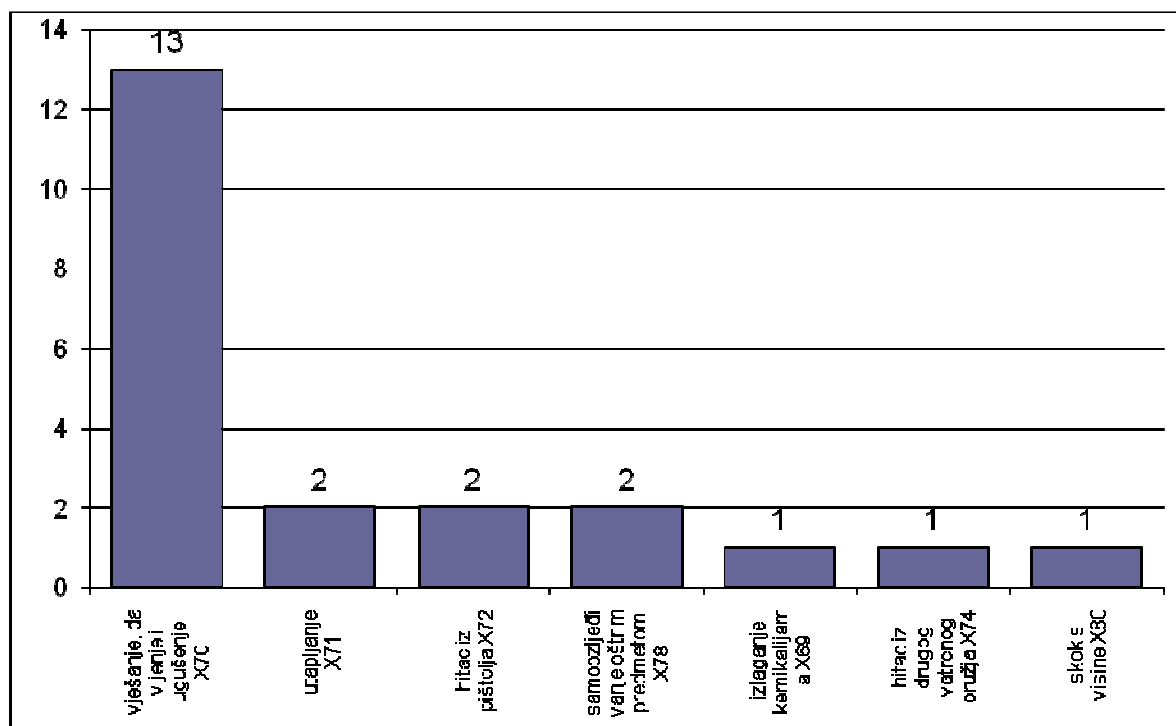
2013. godine na području Osječko-Baranjske županije su registrirana 52 samoubojstava, od čega su 22 počinile osobe starije od 65 godina (42,3%). I u ukupnoj populaciji kao i kod osoba starijih od 65 godina su samoubojstva češće izvršavali muškarci nego žene. Kod osoba starijih od 65 godina su najčešći načini izvršenja samoubojstava bili samoozljeđivanje vješanjem, davljenjem i gušenjem (Tablica 24, Slika 25).

Tablica 24. Izvršena samoubojstva u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini prema dobi i spolu

uzrok smrti prema MKB X	M			F			ukupno
	<65	>65	UK	<65	>65	UK	
antiepileptici, sedativi i dr.lijekovima X61				1		1	1
izlaganje kemikalijama X69				1	1	2	2
vješanje, davljenje i ugušenje X70	14	9	23	3	4	7	30
utapljanje X71	1		1		2	2	3
hitac iz pištolja X72		2	2				2
hitac iz puške i većeg vat.or. X73	3		3				3
hitac iz nespec. vatrenog oružja X74	4	1	5				5
oštrim predmetom X78		2	2				2
skok s visine X80					1	1	1
skok pred objekt u pokretu X81				1		1	1
samoozljeđivanje na dr.specif.način X83	1		1	1		1	2
UKUPNO	23	14	37	7	8	15	52

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku DEM-2/2013. Godina

Slika 25. Načini počinjenja samoubojstva osoba starijih od 65 godina u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji (N)

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku DEM-2/2013. godina

CIJEPLJENJE OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI

Cijepljenje protiv tetanusa je prema podacima WHO u programu masovnog cijepljenja jedino u Hrvatskoj, iako se preporučuje u mnogim zemljama Europe. U 2012. godini je na području Osječko-baranjske županije docijepljeno 2.322 osoba, odnosno 64,8% predviđenih (*Tablica 25*). Cijepljenjem su bile obuhvaćene osobe u dobi 60 godina s dvije doze u razmaku od najmanje 4 tjedna, te trećom dozom 11 mjeseci nakon druge. Jedna doza sadrži 0,5 ml ANA-TE cjepiva. Preporučeno razdoblje za ovo cijepljenje je od 1. travnja do 31. svibnja. Cijepljenje provode liječnici primarne zdravstvene zaštite, a cjepivo je za sve osobe besplatno.

Tablica 25. Osobe u 60. godini života cijepljeni protiv tetanusa u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

	broj osoba	od predviđenih	%
docijepljivanje	2.290	3.733	61,34

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Cijepljenje protiv gripe je u Hrvatskoj besplatno za osobe starije od 65 godina. Cijepi se jednom dozom od 0,5 ml mrtvog cjepiva protiv gripe u razdoblju koje prethodi sezoni gripe (listopad i studeni). Cijepljenje se obavlja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i higijensko-epidemiološkom odjelu Zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Posebno se preporučuje obuhvatiti cijepljenjem slijedeće kategorije bolesnika: bolesnike s kroničnom plućnom bolesti, uključujući s astmom, s kroničnom srčanom bolesti, kroničnom metaboličkom bolesti, uključujući dijabetes, s oštećenjima i disfunkcijom bubrega i hemoglobinopatijom, s imunosupresijom uzrokovanom lijekovima ili bolešću. Osobito je važno cijepiti osobe smještene u domove umirovljenika, u stacionarima te zdravstvenim i drugim ustanovama. U 2013. godini je protiv gripe na području Osječko-baranjske županije cijepljeno 10.451 osoba starijih od 65 godina (*Tablica 26*).

Tablica 26. Osobe starije od 65 godina cijepljene protiv gripe u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini

Osijek	4.281
Županija ukupno	10.451

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Cijepljenje protiv invazivne bolesti uzrokovane pneumokokom preporučuje se svim osobama s povećanim rizikom od ovih infekcija, a to su: osobe s kroničnom respiratornom bolesti (osim astme), s kardiovaskularnim bolestima, diabetes mellitusom, kroničnom bolesti jetre (uključivo oštećenja nastala abuzusom alkohola), s kroničnim renalnim oštećenjem ili nefrotskim sindromom, s funkcionalnom ili anatomskom asplenijom i osobama s imunosupresivnim stanjima (leukemija, limfom, multipli mijelom, Hodgkinova bolest, generalizirana maligna bolest, transplantacija organa ili koštane srži). Ovo se cjepivo preporučuje i osobama u stacionarima domova umirovljenika.

Cijepljenje protiv Hepatitisa B je prema Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti obvezno za sve osobe na dijalizi (poželjno prije početka dijalize), za osobe koje žive u kontaktu s kroničnim nosiocem HbsAg, štićenike i osoblje ustanova za mentalno retardirane osobe, uz druge kategorije povećanog rizika od parenteralne i seksualne dispoziције. Za starije osobe se preporučuje cijepljenje ukoliko očekuju "hladni" kirurški zahvat ili će biti hospitalizirane na hematološkom i drugim odjelima s velikom potencijalnom ekspozicijom parenteralnim zahvatima i derivatima krvi.

OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI S INVALIDITETOM

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo na dan 30. siječnja 2014. godine je na području Osječko-baranjske županije bilo registrirano 32.455 osoba s invaliditetom, što je činilo 10,6% sveg stanovništva županije. 10.680 osoba s invaliditetom je bila starija od 65 godina (5.282 muškaraca i 5.398 žena). Osobe starije životne dobi s invaliditetom čine 32,9 % svih invalidnih osoba u Županiji. Prevalencija invaliditeta u dobi iznad 65 godina iznosila je 20,7%, a viša je u muškaraca (27,5%) nego u žena (16,7%).

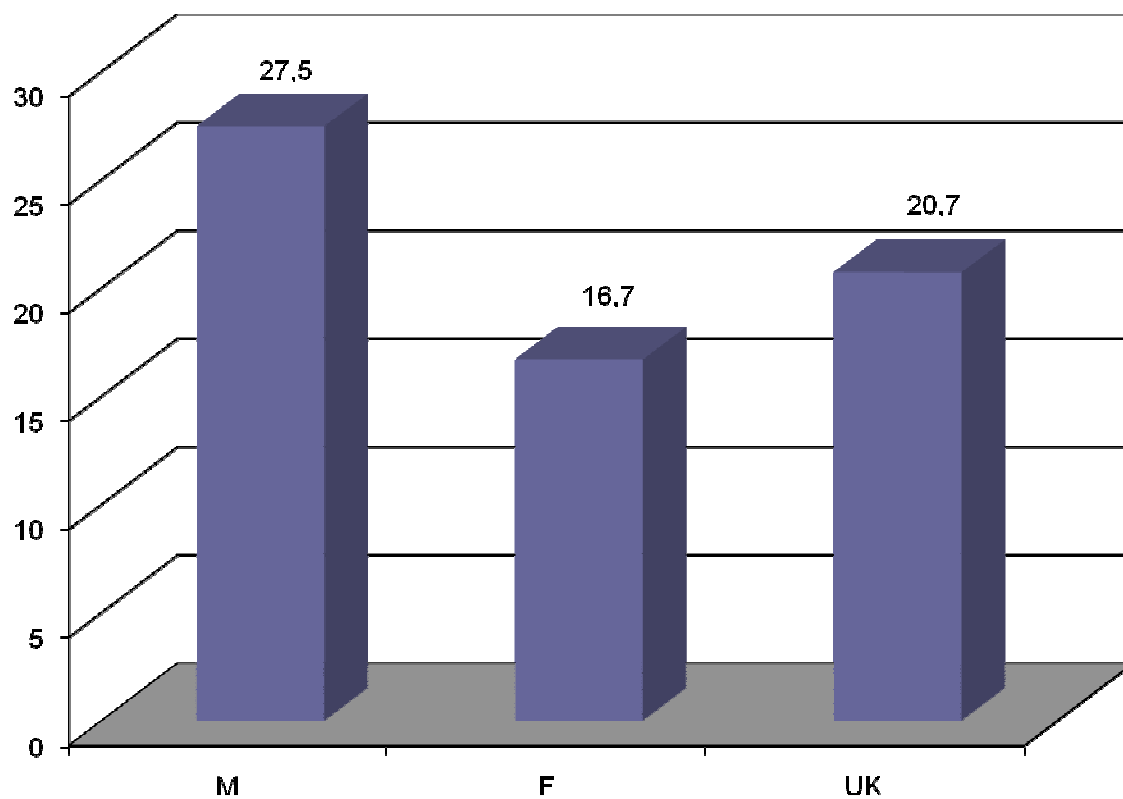
Tablica 27. Prevalencija osoba s invaliditetom u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini (prema popisu stanovništva Državnog zavoda za statistiku iz 2011. godine)

	<65	%	>65	%	ukupno	%
M	15.451	12,1	5.282	27,5	20.733	14,1
F	6.324	5,0	5.398	16,7	11.722	7,4
ukupno	21.775	8,6	10.680	20,7	32.455	10,6

Izvor podataka: T. Benjak: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, 2014.

Slika 26. Udjeli osoba s invaliditetom starijih od 65 godina prema spolu u 2013. godini u Osječko-baranjskoj županiji

Izvor podataka: T. Benjak: Izyješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, 2014.